

Inlärninɡ av idiom med hjälp av den elektroniska inlärninɡsomɡivningen ViLLE

Anna-Sofia Mäkiranta
Avhandling pro gradu
Nordiska språk, Linjen för språkinlärninɡ och språkundervisning
Institutionen för språk- och översättninɡsvetenskap
Humanistiska fakulteten
Åbo universitet
November 2018

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

ÅBO UNIVERSITET

Institutionen för språk- och översättningsvetenskap / Humanistiska fakulteten

MÄKIRANTA, ANNA-SOFIA: Inläring av idiom med hjälp av den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE

Avhandling pro gradu, 72 s., bilagor 6 s.

Nordiska språk, linjen för språkinläring och språkundervisning

November 2018

Syftet med denna avhandling har varit att studera inläring av idiom med hjälp av den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE. Jag har undersökt hur väl informanterna känner till idiom innan de har övat idiom i ViLLE, hur användningen av ViLLE påverkar inläringen av idiom och om ViLLE motiverar informanterna att lära sig idiom.

Informanterna som har deltagit i studien studerar nordiska språk som huvudämne vid universitet. Sammanlagt finns det 10 informanter och alla har finska som modersmål. Materialet i min avhandling består av tre delar. För det första har informanterna gjort ett färdighetstest två gånger. I testet finns det sammanlagt 30 idiom och fyra uppgifter som är ett flervalstest, en luckuppgift och två uppgifter där informanterna översätter idiom från svenska till finska och tvärtom. Det första testet används för att ta reda på hur väl informanterna känner till idiom innan de har övat dem i ViLLE. Resultaten från det andra testet jämförs också med resultaten från det första färdighetstestet för att se om det har skett utveckling i inläring av idiom. Utöver testresultat använder jag de data som ViLLE insamlar. I ViLLE kan man se hur mycket tid informanterna har tillbringat, hur många poäng de har fått och hur många gånger de har gjort övningarna. Informanterna svarar också på ett frågeformulär där de tillfrågas om huruvida användningen av ViLLE har varit motiverande.

Analysen har visat att informanterna känner till sådana svenskspråkiga idiom som har en motsvarighet i finskan. Vidare är det lättare att förstå idiom än att producera dem. Användningen av den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE har påverkat inläringen av idiom. De informanter som har gjort övningar och använt mest tid i ViLLE har dubblat sina poäng i det andra färdighetstestet. De som inte har använt ViLLE mycket har inte tydligt förbättrat sina testresultat i det andra testet. Informanterna har i medeltal gett motivationsvärdet 3 av 5 i Likert-skalan till ViLLE. Den mest motiverande övningen har varit en kombinationsövning där informanterna kombinerar ett svenskspråkigt idiom med en finskspråkig motsvarighet. Däremot har den minst motiverande övningen varit löpningsspelet där informanterna måste skriva det finskspråkiga idiommet på svenska.

Det finns några förslag hur ViLLE skulle kunna utvecklas enligt denna studie. Informanterna anser att det skulle vara nyttigt om man såg de rätta svaren efter att ha lämnat in sina svar. Enligt informanterna är det också problematiskt att ett skrivfel gör att hela svaret bedöms som felaktigt i övningar där studenter själva skriver ett svar. Därför skulle det vara nyttigt för studenterna att se det rätta svaret så att de ska kunna jämföra sina svar med det rätta svaret och se vad som har varit felaktigt.

Nyckelord: idiom, svenska som andraspråk, datorstödd språkinläring

Innehåll

Abstract

1	Inledning	7
1.1	Syfte	7
1.2	Material och metod	8
1.3	Avhandlingens disposition	9
2	Teoretiska utgångspunkter	10
2.1	Andraspråksinläring	10
2.1.1	Ordinläring	11
2.1.1.1	Att kunna ett ord	12
2.1.1.2	Implicit och explicit ordinläring	13
2.1.2	Datorstödd språkinläring	15
2.1.2.1	Spelifiering	16
2.1.2.2	Datorstödd språkinläring och svenska som andraspråk	17
2.1.3	Motivationens roll i andraspråksinläring	18
2.2	Idiom	19
2.2.1	Olika definitioner av idiom	19
2.2.2	Kroppsdelssidiom	21
2.2.3	Inläring av idiom	22
3	Material och metod	26
3.1	Den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE	26
3.2	Val av idiom	30
3.3	Färdighetstest	30
3.4	Frågeformulär	32
4	Analys	33
4.1	Resultaten i Färdighetstest 1	33
4.1.1	Uppgift 1: flervalstest	33
4.1.2	Uppgift 2: luckuppgift	36
4.1.3	Uppgift 3: översättning från svenska till finska	38
4.1.4	Uppgift 4: översättning från finska till svenska	40

4.2	ViLLE:s inverkan på inläring av idiom	42
4.2.1	Jämförelse mellan Färdighetstest 1 och Färdighetstest 2.....	42
4.2.2	Informanternas beteende i ViLLE	45
4.2.3	Utveckling på individnivå.....	47
4.2.3.1	Informant 1	47
4.2.3.2	Informant 2	50
4.2.3.3	Informant 3	52
4.2.3.4	Informant 4	54
4.2.3.5	Informant 5	55
4.2.3.6	Informant 6	57
4.2.3.7	Informant 7	58
4.2.3.8	Informant 8	60
4.2.3.9	Informant 9	61
4.2.3.10	Informant 10	63
5	Sammanfattning och diskussion.....	65
	Litteratur	70
	Bilagor	73
	Lyhennelmä.....	79
	Figurer	
	Figur 1 Skärmbild på kombinationsövning.....	27
	Figur 2 Bildskärm på kombinationsövning.....	28
	Figur 3 Skärmbild på löpningsspel.....	29
	Figur 4 Andelen rätta och felaktiga svar i den första uppgiften i färdighetstest 1.	34
	Figur 5 Andelen rätta och felaktiga svar i den andra uppgiften i färdighetstest 1.	36
	Figur 6 Andelen rätta och felaktiga svar i den tredje uppgiften i färdighetstest 1.	39
	Figur 7 Andelen rätta och felaktiga svar i den fjärde uppgiften i färdighetstest 1.	40
	Figur 8 Informanternas utveckling mellan färdighetstesten.....	43
	Figur 9 Informanternas högsta och lägsta antal rätta svar i färdighetstesten.	44
	Figur 10 Informanternas tidsanvändning och poäng i ViLLE.	46

Tabeller

Tabell 1 Medeltal av poäng i färdighetstesten.....	42
Tabell 2 Medeltal av ViLLE:s motivationsvärde enligt informanternas åsikter ...	47
Tabell 3 Informant 1:s svar i båda färdighetstesten.....	48
Tabell 4 Informant 2:s svar i båda färdighetstesten.....	50
Tabell 5 Informant 3:s svar i båda färdighetstesten.....	52
Tabell 6 Informant 4:s svar i båda färdighetstesten.....	54
Tabell 7 Informant 5:s svar i båda färdighetstesten.....	55
Tabell 8 Informant 6:s svar i färdighetstesten	57
Tabell 9 Informant 7:s svar i båda färdighetstesten.....	59
Tabell 10 Informant 8:s svar i färdighetstesten	60
Tabell 11 Informant 9:s svar i båda färdighetstesten.....	61
Tabell 12 Informant 10:s svar i båda färdighetstesten	63

1 Inledning

I min avhandling undersöker jag inläring av idiom i en elektronisk inlärningsmiljö. Behärskning av idiom anses som ett tecken på avancerad språkinläring (Liu 2008: xiii) eftersom idiomets betydelse inte är härledbar ur de enskilda ordens betydelse (Prentice och Sköldberg 2013: 200). Därtill har tekniken utvecklats snabbt och datorstödd språkinläring blir vanligare hela tiden när användningen av olika hjälpmedel och program ökar (Stockwell 2012: 1). Därför är det viktigt att undersöka hur användning av elektroniska inlärningsomgivningar kan utnyttjas även på avancerad språk färdighetsnivå. Vidare finns det inte mycket tidigare forskning om datorstödd svenskundervisning eller inläring av idiom i samband med datorstödd språkinläring vilket är en orsak varför denna undersökning behövs. Abrams och Walsh (2014: 50) konstaterar också att det inte finns mycket information om spelifiering i ordinläring varför det är viktigt att undersöka detta ämne.

1.1 Syfte

Syftet med min avhandling är att ta reda på hur första årets universitetsstudenter med nordiska språk som huvudämne lär sig idiomatiska uttryck med hjälp av den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE. Mina forskningsfrågor är följande:

- Hur väl känner studenter till idiom?
- Hur påverkar bruket av en elektronisk inlärningsomgivning inläringen av idiom?
- Vilken slags inverkan har den elektroniska inlärningsmiljön på motivationen att lära sig idiom?

Meningen är således att studera hur väl studenter av nordiska språk känner till idiom innan de börjar öva dem i den elektroniska inlärningsomgivningen och om användningen av den elektroniska inlärningsomgivningen hjälper studenterna att lära sig idiom. Därtill undersöker jag studenternas åsikter om hur användning av ViLLE motiverar dem att lära sig nya uttryck.

1.2 Material och metod

Materialet i min undersökning består av två färdighetstest och de data som den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE insamlar. Antalet informanter som deltar i undersökningen är sammanlagt 10 och alla informanter studerar nordiska språk som huvudämne vid universitet. Först utför studenterna ett färdighetstest för att jag ska se hur väl de kan och förstår idiom innan de har övat dem med hjälp av ViLLE. Testet innehåller fyra uppgifter: ett flervalstest, en luckövning och två översättningsövningar där studenterna översätter finska idiom till svenska och tvärtom. Flervalstestet används för att testa informanternas förståelse av idiom dvs. informanternas receptiva kunskaper medan luckövningen och översättningsövningarna testar informanternas produktiva kunskaper.

Efter färdighetstestet övar studenterna idiom med hjälp av olika uppgifter i den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE. Uppgifterna är mångsidiga: det finns t.ex. flervalstest, spel, luckövningar, korsord osv. ViLLE samlar också in resultat från uppgifterna och visar om det finns studenter som klarar sig bra eller studenter som inte gör uppgifterna eller får dåliga resultat. Därtill visar ViLLE hur mycket tid studenten har använt samt hur många gånger hen har försökt göra övningarna. Studenten får också poäng som visar om hen har lyckats bra eller dåligt med övningarna.

Till sist testar jag studenterna på nytt för att se om användningen av ViLLE har varit nyttig för inläring av idiom. Jag använder samma färdighetstest som studenterna gjorde vid det första testtillfället. Vidare får studenterna svara på ett frågeformulär som innehåller frågor om övningarna i ViLLE och berätta om användningen av ViLLE motiverar dem att lära sig idiom och vilka övningar som är de mest motiverande.

Metoden i min studie är kvalitativ. Jag analyserar vilka idiom som verkar ha varit de lättaste och svåraste för att få svar på min första forskningsfråga hur väl studenterna känner till idiom innan de har övat dem i ViLLE. Jag jämför också resultaten från det första färdighetstestet med det andra testet för att undersöka om användning av ViLLE påverkar inläringen av idiom. Därtill redogör jag för informanternas åsikter om hur motiverande ViLLE är enligt deras åsikter.

I denna undersökning har jag valt att avgränsa idiomerna till sådana idiom som innehåller någon kroppsdel, t.ex. *ha gröna fingrar* eller *vara dum i huvudet*, eftersom kroppsdelsideomen är den största gruppen bland idiomerna (Niemi 2004b: 249). Jag har listat de idiom som innehåller en kroppsdel ur idiomordböcker. Av dessa idiom har jag valt sammanlagt 30 idiom till färdighetstestet och 75 idiom till ViLLE.

1.3 Avhandlingens disposition

Jag presenterar de teoretiska utgångspunkter som används i denna undersökning i kapitel 2. Först definierar jag andraspråksinläring varefter jag behandlar ordinläring, dvs. vad det innebär att kunna och lära sig ord. Jag diskuterar även datorstödd språkinläring i samband med ordinläring och inläring av svenska som andraspråk. Vidare redogör jag för vilken roll motivationen spelar vid andraspråksinläring. Till sist redovisar jag hur begreppet idiom har definierats i olika studier och diskuterar inläring av idiom.

I kapitel 3 presenterar jag material och metod, dvs. den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE och det färdighetstest och frågeformulär som används i denna studie. Därefter redovisar jag analysen i kapitel 4 och till sist sammanfattar och diskuterar jag mina resultat i kapitel 5.

2 Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel redogör jag för de teoretiska utgångspunkterna för min studie. I avsnitt 2.1 behandlar jag andraspråksinlärning och tar upp viktiga termer vad gäller andraspråksforskning. Jag diskuterar också ordinlärning: Vad innebär det att känna till ett ord och hur lärs ord in? Vidare presenterar jag datorstödd andraspråksinlärning och motivationens roll i andraspråksinlärning. I avsnitt 2.2 definierar jag begreppet idiom och diskuterar kroppsdelsideom och inlärning av idiom.

2.1 Andraspråksinlärning

Det finns olika sätt att lära sig ett språk. Språkinlärning kan ske till exempel i en naturlig omgivning eller i ett klassrum (Lintunen & Pietilä 2014: 12–13). Ett barn lär sig det språk som talas hemma, men hen kan också lära sig ett språk i skolan. Abrahamsson (2009: 13) konstaterar att det språk som ett barn först tillägnar sig kallas *förstaspråket*. Ett *andraspråk* är däremot det språk som en individ lär sig efter att ha tillägnat sig förstaspråket (ibid.). Andraspråk lärs in i en miljö där språket används för kommunikation (Abrahamsson 2013: 28). Dessutom används begreppet *främmandespråk*, och Abrahamsson (2009) tar upp skillnader mellan andraspråk och främmandespråk. Främmandespråk ”lärs in i en miljö, där språket inte används på ett naturligt sätt” (Abrahamsson 2009: 14). Hammarberg (2013: 28) påpekar att inlärning av ett främmande språk vanligtvis sker i skolan eller högskolan. Enligt Lintunen och Pietilä (2014: 14) är svenska i Finland ett andraspråk för finskspråkiga, eftersom det är ett officiellt språk, medan t.ex. engelska är ett främmandespråk. Sundman (2011: 327) däremot konstaterar att svenskan i praktiken är ett främmande språk för finskspråkiga även om det är ett av Finlands nationalspråk.

Utöver de ovannämnda begreppen gör Abrahamsson (2009: 15) en skillnad mellan *tillägnande* och *inlärning*. Abrahamsson (ibid.) beskriver tillägnande som en undermedveten inlärningsprocess och inlärning som en medveten och målinriktad inlärningsprocess. Även Lintunen och Pietilä (2014: 12) anser att det finns en skillnad mellan tillägnande och inlärning. Enligt Lintunen och Pietilä (2014: 12–13) är tillägnande

möjligt i en naturlig kommunikation på främmande språk och felaktigheter behöver inte korrigeras. Inläring å andra sidan innebär att inläraren lär sig ett språk genom explicit undervisning och grammatikregler i en formell miljö, till exempel i klassrummet och får då även återkoppling om möjliga fel.

I min undersökning har alla informanter finska som förstaspråk. Informanterna har haft svenska som främmandespråk eftersom de har lärt sig svenska i skolan och inte i en svenskspråkig miljö. Jag kommer dock att använda andraspråksinläring som paraplyterm som omfattar både främmandespråk och andraspråk och jag kommer inte att göra en skillnad mellan dessa termer. Jag följer sålunda Hammarberg (2013: 28). Vidare handlar denna avhandling om inläring, även om informanterna i denna studie deltar i en svenskspråkig kurs vid universitet. Termen inläring är bättre här eftersom informanterna övar idiom explicit i en elektronisk inlärningsomgivning och idiomerna troligen inte förekommer under lektionerna på kursen. Det är dock möjligt att informanterna möter idiom annanstans, t.ex. i filmer, böcker osv.

2.1.1 Ordinläring

Min avhandling handlar om inläring av idiom. Idiom är en del av ordförrådet och därför är det viktigt att beskriva hur ord lärs in. I detta avsnitt behandlar jag ordinläring på en allmän nivå. Jag kommer inte att diskutera inläring av flerordsenheter och idiom här utan gör det senare i avsnitt 2.2.3 efter att ha definierat begreppet idiom i avsnitt 2.2.1. I detta avsnitt koncentrerar jag mig på vad det betyder att kunna ett ord och hurdana inläringssätt implicit och explicit inläring är.

Att kunna ord är en viktig del av språkinläringen (González-Fernández & Schmitt 2017: 80) och det är svårt att kommunicera om man inte använder korrekta ord även om grammatik och uttal är korrekta (Lightbown & Spada 2013: 60). Det finns mycket diskussion om hur många ord en inlärare behöver (se t.ex. Nation 2011: 9, Niitemaa 2014: 142). Enligt Viberg (1988: 216) exempelvis behöver man cirka 40 000 ord för att läsa en dagstidning. Viberg (1988: 216) konstaterar att varje text innehåller en stor andel frekventa ord, t.ex. 85 % av en text består av de 1000 mest frekventa orden i svenska. Frekventa ord är viktiga i alla språk eftersom de utgör största delen av orden både i muntligt och skriftligt språk (Niitemaa 2014: 153) men Enström (2013: 171) poängterar

att det är just de okända orden som orsakar svårigheter eftersom de ger mest information i varje text. Niitemaa (2014: 142) konstaterar att ordförrådets omfattning påverkar andra delar av språkkunskaper, speciellt skrivandet. Exempelvis behöver en inlärare förstå ca 95 % av orden för att förstå tal (Nation 2011: 114). Å andra sidan konstaterar Nation (2011: 125) att en inlärare inte behöver så många ord i tal som i skrivande men naturligtvis påverkas detta av diskussionsämnet. Om ämnet är vardagligt, behöver inlärare inte ett så stort ordförråd men om ämnet exempelvis är mer akademiskt, behövs också mer omfattande vokabulär.

2.1.1.1 Att kunna ett ord

Lexikalisk kompetens kan indelas i receptiva och produktiva kunskaper (Nation 2011: 24). Den receptiva kunskapen betyder att inläraren känner igen ordet t.ex. i texten medan den produktiva kunskapen innebär att inläraren kan använda ordet i sin egen produktion, t.ex. i sitt tal (Niitemaa 2014: 143). Enström (2013: 175) påpekar att det är lättare att förstå ett ord i en kontext än att använda det i sin egen produktion. González-Fernández och Schmitt (2017: 284) konstaterar att receptiva kunskaper lärs in före produktiva kunskaper. Enligt Niitemaa (2014: 143) är det receptiva och produktiva ordförrådet nästan lika stora i början av inläringen men den receptiva delen av ordförrådet är vanligtvis större än det produktiva ordförrådet. Orsaken till detta är att det är svårare att använda ett ord i egen produktion, som konstaterats, eftersom den produktiva kunskapen är mer avancerad än den receptiva kunskapen (González-Fernández & Schmitt 2017: 284).

Som konstaterades i början av avsnitt 2.1.1, finns det olika åsikter om hur många ord en inlärare måste kunna. Därtill måste man ta hänsyn till hur väl och hur grundligt inläraren kan ett ord. Nation (2011: 26) har utvecklat en lista över tre olika aspekter som visar alla de delar som en inlärare måste kunna för att känna ett ord: inläraren ska kunna ordets form, mening och användning. Detta innebär exempelvis att inläraren kan ordets muntliga och skriftliga form, hen vet vad ordet betyder, vad som är ordets grammatiska funktion och när man kan använda ordet (Nation 2011: 26). González-Fernández och Schmitt (2017: 286) påpekar att Nations (2011) lista visar den maximala kunskapen som man har när man kan något ord och inte heller infödda talare känner till alla dessa aspekter av alla ord de kan.

2.1.1.2 Implicit och explicit ordinlärning

Ordinlärning kan ske antingen implicit eller explicit. Implicit inlärning betyder att inläraren lär sig omedvetet och inte får undervisning (Leow & Zamora, 2017: 36). Ellis (2009: 3) konstaterar att inlärare då inte märker att de har lärt sig någonting. Detta betyder att inlärare t.ex. vet att någon mening är ogrammatisk men hen kan inte berätta orsaken till det. Implicit inlärning kan ske exempelvis genom att läsa en tidning och en inlärare behöver gissningsstrategier och kunskaper i slutledning för att förstå okända ord (Enström 2013: 178). Enström (ibid.) påpekar emellertid att inlärning av ord inte bara kan ske med hjälp av gissning och slutledning eftersom en andraspråksinlärare inte får så mycket kontakt med språket som förstaspråksinlärare som växer upp i miljön där språket talas. Även enligt Nation (2011: 323) behövs både implicit och explicit ordinlärning och dessa inlärningssätt stöder varandra.

Enström (2013: 178) nämner fyra viktiga punkter vad gäller slutledning. För det första är det viktigt att det inte finns många okända ord i texten, eftersom man måste känna till vad andra ord omkring det okända ordet betyder för att kunna dra slutsatser om det okända ordets betydelse. För det andra måste inläraren ha bra kunskaper i syntax och ordbildning. Vidare måste inläraren ha bra grundkunskaper i ämnet. Till sist måste texten innehålla tillräckligt många lämpliga tips om vad ordet skulle kunna betyda. (Enström 2013:178). Nation (2011: 242) har en något annorlunda lista över slutledningar. Han indelar slutledningarna i tre kategorier. Den första kategorin är *interlingval slutledning* som betyder att inlärare använder sitt förstaspråk, lånord och andra språk de kan för att gissa ordets betydelse. Den andra kategorin är *intringval slutledning* vilket innebär att inlärare använder sina kunskaper i målspråket för att dra slutsatser om ordets betydelse. Den sista kategorin är *kontextuell slutledning* där inlärare använder kontexten för att ta reda på ordets betydelse. Ellis (1994: 263) påpekar att det är lättare att komma ihåg ordets betydelse om inlärare har lärt sig betydelsen med hjälp av slutledningar och inte med hjälp av ordlistor vid sidan av text.

I implicit ordinlärning räcker det inte att inläraren påträffar ett ord bara en gång utan det måste ske i olika kontexter för att ordet ska läras in (Ellis 1994: 262). Om det okända ordet förekommer många gånger i en text i olika sammanhang, är det sannolikt att inlärare gissar ordets betydelse rätt och lär sig det (Nation 2011: 243). Att läsa olika slags texter

är därför viktigt enligt Enström (2012: 179) och då kan inläraren utveckla sitt ordförråd och få tillgång till t.ex. lågfrekventa ord. Enström (2013: 178) påpekar att nackdelen med implicit ordinlärning är att ord som lärs in blir slumpmässiga eftersom det är svårt att säga vilka ord som förekommer i olika texter och vilka av dem som är sådana som lärs in.

Explicit inlärning däremot betyder att inläraren får direkt undervisning om ord, t.ex. från en lärare eller en lärobok. Enligt Ellis (2009: 3) är inlärare medvetna om vad de har lärt sig och de kan berätta om detta muntligt. Enström (2013: 180) konstaterar att ordförrådet oftast bedöms som en helhet (i jämförelse med grammatik eller fonologi) vilket orsakar svårigheter vid ordinlärning och därför behövs också explicit undervisning. Explicit undervisning hjälper inlärare att förstå ordens inre och yttre struktur vilket hjälper inlärare att lära sig ett ord (ibid.). Syftet med den explicita undervisningen är att inläraren ökar sin medvetenhet om språket och undervisningen hjälper inläraren att lära sig effektiva ordinlärningsstrategier. Sådana strategier är exempelvis att inlärare blir medvetna om på vilket sätt ord konstrueras, dvs. vilka delar som formar ett ord och hurdana affix det kan få (Nation 2011:263). Inlärare kan använda bildkort eller ordböcker som hjälpmedel för att lära sig ord (Nation 2011: 263). Inlärare måste också få hjälp för att organisera ord och få instruktioner om hur ordförrådet struktureras (Enström 2013:181).

Enström (2013: 180) poängterar också att den explicita undervisningen kan motivera inläraren att lära sig nya ord och på så sätt kan hen också utveckla sina kunskaper i den implicita inlärningen. Detta visar också att den implicita och explicita inlärningen stöder varandra så som konstaterats i början av detta avsnitt. González-Fernández och Schmitt (2017: 289) konstaterar dock att inlärare har fått bättre resultat med hjälp av explicit inlärning i jämförelse med implicit inlärning. Mirzaii (2012: 10) påpekar också att inlärare lär sig bättre om uppgifterna som används i explicit undervisningen kräver kognitiv processning. Enström (2013:181) framhäver vidare att det inte räcker att inläraren känner till den direkta översättningen av ordet utan inläraren måste också känna till t.ex. ordets relationer till andra ord. Detta anknyter också till Nations (2011) lista över vad det innebär att kunna ett ord.

I min undersökning är det fråga om explicit ordinlärning med hjälp av en elektronisk inlärningsmiljö. I det följande avsnittet diskuterar jag närmare datorstödd språkinlärning.

2.1.2 Datorstödd språkinläring

Datorstödd språkinläring (eng. Computer-assisted Language Learning, CALL) innebär att inläraren utnyttjar datorer och olika program för att lära sig språk (Levy & Hubbard 2005: 1). Datorstödd språkinläring har sitt ursprung redan på 60-talet (Smith 2016: 2) och den är inte något nytt fenomen. Tekniken har utvecklats snabbt och medan apparaterna tidigare var stora, finns det nuförtiden små och bärbara hjälpmedel, såsom bärbara datorer och smarttelefoner, vilka erbjuder olika slags möjligheter för datorstödd språkinläring (Reinders & Stockwell 2017: 261).

Inlärningsomgivningar har blivit mångsidigare tack vare teknisk utveckling. Stockwell och Tanaka-Ellis (2012: 71) indelar virtuella inlärningsomgivningar i fyra grupper: *virtual environments*, *face-to-face environments*, *blended environments*, *distance environments*. Virtuella inlärningsomgivningar innehåller t.ex. bloggar, sociala medier och spel på nätet. Också ViLLE som används i denna studie hör till virtuella inlärningsomgivningar. Det finns många möjligheter att välja vilken teknologi som används i undervisningen, hur mycket tid inlärare tillbringar, hur inlärare står i växelverkan med teknologin och på vilket sätt teknologin används vad gäller övningarna, klassrummet och läroplanen (Stockwell & Tanaka-Ellis, 2012: 86–87). Tabot m.fl. (2013: 2) konstaterar emellertid att det finns vissa problem vad gäller utveckling av virtuella inlärningsomgivningar. Enligt honom är det svårt att ge instruktioner och producera innehåll i virtuella inlärningsomgivningar. Virtuella inlärningsomgivningar har också kritiserats för att resultaten i användning av virtuella inlärningsomgivningar är överdrivna (Tabot m.fl. 2013: 2).

Med *face-to-face environment* avses att inläraren använder en dator antingen ensam eller i en grupp för att diskutera eller skriva om den information som de hittar på internet (Stockwell & Tanaka-Ellis 2012: 72). När *blended environments* används i undervisningen, innebär det att en del av undervisningen är traditionell (undervisningen äger rum i klassrummet) och en del genomförs med hjälp av teknik (Stockwell & Tanaka-Ellis 2012: 73). *Distance learning environments* används när läraren och studenterna inte kan vara på samma plats.

Det finns olika slags fördelar med datorstödd ordinlärning som jag undersöker i denna avhandling. Användning av datorer ger en möjlighet till en inlärare att lyssna på hur ordet uttalas, se hur ordet skrivs och att lära sig vad ordet betyder (Bahadorfar 2013: 253). Vidare konstaterar Bahadorfar (2013: 253) att användning av datorspel kan hjälpa inlärare att lära sig nya ord eftersom de påträffar ordet i kontext när de spelar ett spel. Det finns också specifika spel för inlärning av ord och Bahadorfar (2013: 254) poängterar att användning av spel i samband med ordinlärning kan hjälpa inlärare att få bättre resultat med mindre arbete. Jag diskuterar användning av spelliknande applikationer närmare i nästa avsnitt. Enligt Nation (2011: 108) kan datorstödd ordinlärning också vara effektiv eftersom datorer och olika program ger möjligheter till repetition som är en viktig del av språkinlärningen. Exempelvis kan man i ViLLE göra övningar så många gånger som inläraren vill. I föreliggande undersökning vill jag undersöka om dessa fördelar stämmer när man lär sig idiom med hjälp av ViLLE.

2.1.2.1 Spelifiering

Användning av spel och spelliknande applikationer i samband med inlärning har ökat under de senaste åren. Detta fenomen kallas för *spelifiering* (eng. *gamification*) som också hör ihop med spel-baserad inlärning (eng. *game-based learning* eller *GBL*) (Hamari & Nousiainen, 2015: 682). Syftet med spel-baserad inlärning är att kombinera spel med undervisning och inlärning samt att motivera inlärare (Kapp m.fl., 2014: 49). Därtill konstaterar Figueroa (2015: 37) att användning av spel hjälper studenterna att delta i undervisningen, dvs. de är mer aktiva, och enligt Hamari och Nousiainen (2015: 682) har detta en positiv inverkan på inlärning.

Enligt Hamari m.fl. (2014: 3026) består spelifiering av tre delar: *affordanser i motivationen*, *psykologiska outcomes* och *behavioural outcomes*. Affordanser i motivationen innebär att det finns olika sätt att främja motivation, t.ex. poäng, resultatlistor, pris osv. (Hamari m.fl. 2014: 3027). I ViLLE finns det t.ex. pokaler som inläraren får och om hen har 100 % rätt, får hen en diamant. Psykologiska outcomes innebär hur spelifiering påverkar motivationen och attityderna och ökar nöjet (Hamari m.fl. 2014: 3028). I behavioural outcomes ingår t.ex. att inläraren kan planera tidsanvändningen bättre när hens inlärningsresultat förbättras, osv. Hamari m.fl. (2014: 3028) konstaterar att spelifiering har en positiv inverkan på inlärningen eftersom den ökar

motivationen och deltagandet i inläring, men man måste också ta hänsyn till att det också finns några problem, t.ex. att konkurrensen mellan inlärnarna kan öka.

Abrams och Walsh (2014: 50) konstaterar att det inte finns mycket information om spelifiering i ordinläring. De poängterar dock att inlärare får en visuell kontext när de spelar olika slags spel vilket kan underlätta förståelsen av okända ord. Detta gäller dock inte ViLLE. De spel som finns i ViLLE har skapats just för ViLLE-omgivningen och de är desamma oberoende av vilka frågor som finns i spelet. Med detta menar jag att kontexten i spelet inte kan hjälpa språkinläraren att gissa okända ord eller komma ihåg något ord.

2.1.2.2 Datorstödd språkinläring och svenska som andraspråk

För det mesta har undersökning av datorstödd språkinläring fokuserat på engelska som andraspråk (Smith 2016: 21). Det finns relativt litet forskning om svenska som andraspråk och datorstödd språkinläring. Några studier (se t.ex. Pulsa 2015, Alminoja 2018) har dock gjorts och jag presenterar Kivis (2016) avhandling pro gradu i det följande eftersom min undersökning också handlar om den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE.

Kivi (2016) har undersökt hur användning av ViLLE påverkar verbinläring på universitetsnivå. Kivis (2016) resultat visar att nästan alla informanter har fått bättre resultat i det andra färdighetstestet i jämförelse med det första testet, men ökningen i antalet rätta svar varierar mellan ett till femton rätta svar (Kivi 2016: 41). Kivi (2016: 64) diskuterar också på vilket sätt tidsmängden som tillbringats i ViLLE påverkar inläringen. Enligt honom finns det inte någon direkt korrelation mellan de ökade kunskaperna i böjning av verb i den fjärde konjugationen och tidsanvändning och poäng i ViLLE (Kivi 2016: 70). Vidare konstaterar Kivi (2016: 65) att användning av olika inläringssätt och hjälpmedel vid sidan av ViLLE hjälper informanterna att lära sig böjning av verb. Kivi (2016) har också undersökt hur motiverande ViLLE är. Informanterna förhåller sig neutralt till ViLLE och de har gett 3,15 av 5 i Likert-skalan till den. Kivi (2016: 68) påpekar att användningen av ViLLE inte kan motiveras med ökad motivation men att den ändå passar bra i undervisningen.

2.1.3 Motivationens roll i andraspråksinläring

Eftersom min tredje forskningsfråga handlar om huruvida inlärare anser användningen av ViLLE som motiverande, kommer jag här att diskutera motivationens roll i andraspråksinläring. Motivation är en av de viktigaste faktorerna i språkinläring (Pietilä 2014: 49, Dörnyei 1998: 117). Den är dynamisk och kan förändras under tiden. När man undersöker motivation, är det lättast att använda t.ex. frågeformulär om inlärares egna åsikter eftersom det är svårt att på annat sätt mäta den (Pietilä 2014: 49).

Enligt Gardner (1985: 11) består motivationen av tre delar: intensiteten hos motivationen (eng. *effort*), attityder till inläring (eng. *enjoyment*) och önskan om att lära sig språket (eng. *personal investment*). Dessutom påstår Gardner (1985: 169) att de här delarna hör ihop eftersom en motiverad inlärare har alla dessa tre faktorer. Om en inlärare är motiverad, försöker hen använda språket så mycket som möjligt och hen vill söka sig till situationer där hen kan få mer övning. Inlärares vet också att det är viktigt att uppnå bra kunskaper i språket vilket ökar positiva attityder till inläring (Gardner 1985: 169).

Enligt Gardner (1985: 11) finns det två slags orienteringar: integrativ och instrumentell orientering. Integrativ orientering betyder att studenten är intresserad av målspråket och dess kultur medan instrumentell orientering avser att studenten vill uppnå något mål, t.ex. att klara sig i ett prov. Den integrativa orienteringen anses vara bättre för inlärare eftersom inlärare verkligen är intresserade av att lära sig språket men Pietilä (2014: 50) poängterar att instrumentell orientering också kan vara effektiv speciellt i en sådan miljö där det inte finns infödda talare. Dörnyei (1998: 123) poängterar att integrativa och instrumentella faktorer inte ingår som en del av motivationen i Gardners (1985) teori utan de uppväcker motivation och hjälper inlärares att uppnå sitt mål.

Vad gäller motivationens roll i datorstödd andraspråksinläring, konstaterar Stockwell (2013: 157) att lärare tidigare har ansett att användning av teknologi kan öka inlärares motivation eftersom den tillägger något nytt till undervisningen. Teknologin möjliggör också att inlärare kan kommunicera med varandra både i och utanför klassrummet. Det har observerats att kommunikation med andra personer ökar motivationen och samtidigt minskar ångesten på grund av möjlig anonymitet, eftersom inlärares inte behöver

använda sitt eget namn när hen diskuterar med en annan person i en virtuell omgivning (Stockwell 2013: 158). I ViLLE sker det emellertid inte någon kommunikation.

2.2 Idiom

Eftersom syftet med denna undersökning är att studera inläring av idiom, behandlar jag i detta avsnitt olika definitioner av idiom. Vidare beskriver jag kroppsdelsideom både i finska och svenska. Till sist diskuterar jag inläring av idiom.

2.2.1 Olika definitioner av idiom

Idiom har definierats på olika sätt i olika sammanhang och det finns variation även idag hur idiom definieras. I detta avsnitt diskuterar jag olika definitioner, dvs. hur olika forskare har definierat idiom, och tar också upp hur idiom och kollokationer skiljer sig från varandra.

Enligt Sköldberg (2004: 25–26) kommer betydelsen av ett idiom inte fram ur de enskilda orden som används i uttrycket och ett idiom har figurativ betydelse. Exempelvis betyder idiommet *ha gröna fingrar* inte bokstavligen att en person har gröna fingrar utan att hen är bra med växter. Också Kjellmer (1996: 82) tar upp denna aspekt. Några idiom är emellertid mer eller mindre genomsynliga och man kan lätt gissa idiomets betydelse, men några är helt ogenomskinliga och man måste känna till deras betydelse förut (Carrol m.fl. 2016:404). Figurativ betydelse är också en orsak till att idiomerna är svåra för inlärare att lära sig eftersom betydelsen inte kan härledas ur de enskilda ordens betydelse utan inläraren måste känna till idiomerna från tidigare (ibid).

Det finns endast litet variationsmöjligheter hos idiom vilket innebär att formen är relativt fixerad (Kjellmer 1996: 82, Sköldberg 2004: 25–26). Detta betyder att idiomerna nästan alltid används i samma form, men om det exempelvis finns ett verb i idiomerna, kan det böjas, t.ex. *jag lyssnar med ett halvt öra* eller *jag lyssnade med ett halvt öra*. Clausén (1993: 50) delar variationen hos idiom på frasnivå i tre delar: morfologisk och syntaktisk variation, lexikal variation samt tillägg och förkortning. Morfologisk variation innebär att det kan förekomma skillnader t.ex. i numerus medan syntaktisk variation betyder att det

finns variation t.ex. i ordföljd. Lexikal variation däremot innebär att det finns ett ord i idiomet som kan bytas ut mot ett annat likartat ord. Exempelvis kan verbet *lägga* i idiomet *lägga benen på ryggen* bytas mot verbet *ta*. Prentice och Sköldbberg (2013:202) påpekar att ett idiom kan tolkas bokstavligen om det sker en förändring i idiomets form. Detta betyder att betydelsen inte längre är figurativ.

Langlotz (2006: 5) definierar idiom som en etablerad konstruktion som innehåller två eller flera ord och kan fungera som en del av en sats eller en mening. Idiomets form är fixerad och kollokationellt begränsad, dvs. det finns endast vissa ord som kan förekomma i idiomet. Därtill är idiomets betydelse bildlig och dess struktur är icke-kompositionell. Detta innebär att idiomets betydelse inte kan härledas ur de ords betydelser som ingår i idiomet. Också Prentice (2010) stöder sig på Langlotzs definition av idiom.

Kjellmer (1996) tar upp skillnaden mellan idiom och kollokationer. Han poängterar att det finns olika definitioner av begreppet kollokation men alla definitionerna innebär att kollokationer är sådana uttryck som innehåller ”två eller flera ord som ofta förekommer i varandras närhet” (Kjellmer 1996: 82). Exempelvis är *tappa humöret* eller *fatta beslut* kollokationer. Det är lätt att förstå vad orden i kollokationen betyder i motsats till idiom där det är svårt att förstå idiomets betydelse ur de enskilda orden (Enström 2016: 79). Enström (2016: 71) framhäver att kollokationerna är språkspecifika och därför inte kan översättas direkt ord för ord utan de måste översättas som en helhet. Också Prentice och Sköldbberg (2013: 198) påpekar att det kan vara svårt för inlärare att forma en kollokation. Det är svårt att veta vilka ord som tenderar kombineras tillsammans. Basorden visar inte varför något ord är typiskt i samband med basen.

Jag stöder mig på den definition som Langlotz (2006) och Prentice (2010) använder. Som slutsats kan det konstateras att idiom är uttryck som innehåller två eller flera lexikala enheter vars betydelse inte kan härledas ur de enskilda orden som ingår i idiomet eftersom betydelsen är figurativ. Idiomets form är fixerad vilket betyder det bara begränsat går att byta något ord till ett annat i idiomet.

2.2.2 Kroppsdelsidiom

I min undersökning har jag valt att fokusera på sådana idiom som innehåller någon kroppsdel. Niemi (2004b: 247) konstaterar att det är intressant att forska i kroppsdelsidiom eftersom ordförrådet som gäller kroppen är en del av basordförrådet i varje språk därför att människor är biologiska varelser. Enligt Niemi (2004b: 249) finns det ca. 2000 kroppsdelsidiom i svenskan och hon antar att kroppsdelsidiomen utgör den största gruppen bland idiomerna. I detta avsnitt diskuterar jag olika aspekter av kroppsdelsidiom och använder Niemis (2004ab) undersökningar som bas.

Niemis (2004b) studie i kroppsdelsidiom visar att det vanligaste substantivet i kroppsdelsidiom i svenska är *hand* medan substantivet *pää* (sv. huvud) är vanligast i finska. Vad gäller verb, är verbet *ha* det mest frekventa verbet i svenska medan verbet *olla* (sv. vara) är mest frekvent i finska (Niemi 2004b: 250). Niemi (2004b: 251) påpekar att betydelserna av de mest frekventa verben i idiomerna är allmänna (t.ex. *ha*, *vara*) men de mindre frekventa verben har mer specifik betydelse, t.ex. verben *stå* eller *se*.

Niemi (2004a) har undersökt kroppsdelsidiom och deras motsvarigheter i svenska och finska. Hon indelade idiomerna i tre kategorier enligt deras motsvarigheter (2004a: 153–154). Den första kategorin omfattar de idiom som är desamma i båda språken (t.ex. *ha fjärilar i magen*) och Niemi (2004a: 154) konstaterar att man nästan alltid kan hitta ett finskspråkigt idiom som motsvarar svenskans kroppsdelsidiom. Den andra kategorin innehåller svenskspråkiga idiom som inte har någon motsvarighet i finska (t.ex. *mellan fyra ögon*), men sådana idiom är sällsynta. Den sista kategorin omfattar idiom som finns i båda språken men som skiljer sig bara i fråga om substantivet som används i idiomerna. (t.ex. *gå någons näsa förbi / mennä joltakin sivu suun*). Även om substantiv är olika, är det vanligt att kroppsdelar ligger anatomiskt nära varandra. Exempelvis betyder idiomerna *ha ögon i nacken* och *olla silmät selässäkin* att bevaka allt som händer, men substantivet är *nacken* i det svenskspråkiga idiomerna och ordet *selkä* (sv. rygg) i finska, men båda kroppsdelar ligger på baksidan av kroppen.

I mitt material har jag också valt sådana idiom som motsvarar dessa kategorier: idiom som är desamma i båda språken (t.ex. *ha fjärilar i magen*), idiom som bara finns i svenska

(t.ex. *mellan fyra ögon*) och idiom som finns i finska och svenska men innehåller olika substantiv (t.ex. *ha mage* vs. *olla otsaa* ”ha panna”). Jag har valt dessa kategorier eftersom jag vill veta hur de påverkar kunskaper i idiom. Jag vill veta om de idiom som är desamma i båda språken är lättare för inlärare och om de idiom som inte finns i finska är svårare. Vidare vill jag veta om finskan påverkar valet av substantiv i sådana idiom där idiomet innehåller olika substantiv.

2.2.3 Inlärnin g av idiom

Jag har tidigare i avsnitt 2.1.1 diskuterat inlärnin g av ord, dvs. vad det betyder att kunna ett ord och vad implicit och explicit inlärnin gssätt innebär. I detta avsnitt behandlar jag inlärnin g av flerordsenheter och speciellt inlärnin g av idiom. Jag redogör för vilka faktorer som kan underlätta och orsaka svårigheter i inlärnin g av idiom. Jag tar också upp vad för slags skillnader det finns mellan förstaspråkstalare och andraspråkstalare i behandling av idiom. Till sist tar jag upp tidigare forskning gällande inlärnin g av idiom.

Flerordsenheter är sådana uttryck som innehåller två eller fler lexikala enheter, så som kollokationer, idiom och ordspråk (Prentice & Sköldberg, 2013: 199). Däremot hör sammansättningar, t.ex. ordet *jordgubbe* inte till flerordsenheter (ibid.). Enligt Prentice och Sköldberg (2013: 200) är det problematiskt för en andraspråksinlärare att flerordsenheternas betydelse är ogenomskinlig. Detta betyder att betydelsen inte är härledbar ur de enstaka ordens betydelse. Carrol m.fl. (2016: 404) påpekar också att det är svårt för en inlärare att gissa betydelsen av flerordsenheter om hen inte har tidigare kunskaper om flerordsenheter. Enligt Nation (2011: 335) borde idiom behandlas som ett ord och i undervisningen måste man ta hänsyn till idiomets frekvens. Nation (2011: 335) konstaterar att inläraren måste få information om hur ett idiom är format och på vilket sätt det används i text.

Enligt Liu (2008: 101) förstår en inlärare först ett idiom som hen senare kan börja använda i sin egen produktion. Att förståelse föregår produktion gäller språkinlärnin g över huvud taget. Det finns några faktorer som kan underlätta förståelse av flerordsenheter. Enligt Prentice och Sköldberg (2013: 201) är sådana flerordsenheter lätta som tydligt är metaforiska, t.ex. idiomet *en svår nöt att knäcka*. En annan faktor som kan hjälpa inläraren att förstå flerordsenheter är att de kan förekomma i flera språk (Prentice &

Sköldberg 2013: 201). Om ett idiom är detsamma i första- och andraspråket, är det lättare för en andraspråkstalare att behandla och förstå (Carroll m.fl. 2016: 413). Därtill påverkar också kontexten där idiomet uppträder förståelsen av ett idiom (ibid.). Som konstaterats i avsnitt 2.1.1.2 kan kontexten ge ledtrådar för inläraren om ordets och också idiomets betydelse.

Det finns också svårigheter med inläring av idiom. Exempelvis är det utmanande för en inlärare att veta vilka idiom som kan varieras (Prentice & Sköldberg 2013: 203). Exempelvis har uttrycket *kasta in handduken* en idiomatisk betydelse men uttrycket *kasta in en handduk* har inte det. Vidare kan andraspråksinlärare ha problem med användning av idiom på ett idiomatiskt sätt (Prentice & Sköldberg 2013: 205). Användning av idiom i egen produktion är utmanande för inlärare eftersom de kan vara rädda för att göra fel och därför kan undvika att använda idiom i sin text eller sitt tal (Liu 2008: 102). Det finns ytterligare två orsaker till att inlärare undviker användning av idiom. För det första nämner Liu (2008: 102) att andraspråksinlärare inte anser att de idiom som finns i deras förstaspråk också skulle kunna finnas i andraspråket. Detta beror på det faktum att idiom har en fixerad form och en bildlig betydelse. För det andra konstaterar Liu (2008: 102) att inlärare måste komma ihåg idiomets exakta form vilket också orsakar svårigheter.

Tidigare forskning har visat att processning av idiom skiljer sig från behandling av vanligt språk (Carroll m.fl. 2016: 405). Carroll m.fl. (2016: 413) påpekar att kunskaper i första- och andraspråk är båda viktiga för en andraspråkstalare när hen behandlar *formulaic language*. Det finns dock olika åsikter om hur andraspråkstalare processar idiom i jämförelse med förstaspråkstalare. Conklin och Schmitt (2008) har undersökt hur första- och andraspråkstalare behandlar helsekvenser, så som idiom. Enligt Conklin och Schmitt (2008: 86) läser både förstaspråkstalare och andraspråkstalare helsekvenser snabbare än *non-formulaic language*. Conklin och Schmitt (2008:86) konstaterar att läsare möjligen har tillgång till helsekvensens bildliga betydelse före den bokstavliga betydelsen och därför snabbt förstår helsekvenser. Enligt Conklin & Schmitt (2008: 86) är det inte svårare att förstå helsekvenser än yttranden med en bokstavlig betydelse. Siyanova-Chanturia m.fl. (2011: 266) har emellertid fått annorlunda resultat. Enligt deras studie måste andraspråkstalare läsa och analysera idiomets figurativa betydelse mer än

förstaspråkstalare. Detta beror på att andraspråkstalare inte har utvecklat ett starkt samband mellan idiomets form och betydelse (Siayanova-Chanturia 2011: 266).

Prentice (2010) har forskat i hur elever med varierande språklig bakgrund i Sverige behärskar konventionaliserade uttryck i svenska. Enligt Prentice (2010: 111) påverkar språklig bakgrund hur inlärare behärskar dem. Resultaten visar att elever med svenska som förstaspråk får högre poäng än elever med svenska som andraspråk: de förstår alltså konventionaliserade uttryck bättre än elever med svenska som andraspråk. Prentice (2010: 112) konstaterar att även de elever som tidigt har börjat studera svenska som andraspråk har problem med att producera och tolka konventionaliserade uttryck. Detta är inte överraskande eftersom det är svårare att producera än att förstå text. Vidare poängterar Prentice (2010: 121) att de elever som har börjat lära sig svenska tidigare får högre poäng än de elever som har börjat lära sig svenska senare. Därför kan det konstateras att startålder påverkar behärsknigen av konventionaliserade uttryck.

Mäntylä (2004) har undersökt hur finskspråkiga studenter av engelska på universitetsnivå och studenter som har engelska som förstaspråk känner till och tolkar engelskspråkiga idiom. Enligt Mäntylä (2004: 178) finns det skillnader mellan andraspråkstalare och infödda talare i hur de tolkar idiom. Infödda talare känner bättre till de betydelser av idiom som ordböcker ger. Infödda talare är också mer eniga om idiomets betydelse än andraspråkstalare. Andraspråkstales åsikter om idiomets betydelse varierar mer i de fall då det engelskspråkiga idiomet också förekommer i deras modersmål. Vidare visar resultaten att andraspråkstalare har svårigheter även med frekventa idiom. Mäntylä (2004: 178) konstaterar att informanterna inte är tillräckligt bekanta med idiom och att de inte har kunnat analysera idiomets form så att de skulle ha kunnat förstå idiomets betydelse.

Andraspråkstalare har även haft problem med sådana idiom som har samma ord som något finskspråkigt idiom. Exempelvis har informanterna förväxlat idiomet *keep your head down* (sv. *vara försiktig*) med *työntää pää pensaaseen* (Mäntylä 2004: 130). Båda idiomerna innehåller ordet *huvud* men de betyder inte samma sak. Det kommer också fram i undersökningen att andraspråkstalare utnyttjar sitt modersmål när det handlar om att förstå idiom. Det är lättare för inlärare att förstå sådana idiom som har en exakt

motsvarighet i deras förstaspråk (Mäntylä 2004: 118). Därtill är sådana idiom lättare att tolka vars bildliga och bokstavliga betydelse är nära varandra (Mäntylä 2004: 171).

Som slutsats kan det konstateras att idiom kan vara svåra för andraspråksinlärare eftersom deras betydelse är ogenomskinlig. Först börjar inlärare att förstå idiom och sedan använda dem i egen produktion. Idiomet kan vara lättare att förstå om det finns i flera språk. Vidare kan kontexten där idiomet förekommer underlätta förståelsen. Å andra sidan är det svårt för inlärare att veta vilka ord som kan bytas ut mot ett annat ord. Användningen av idiom i egen produktion är också utmanande eftersom inlärare måste kunna använda det på ett idiomatiskt sätt.

3 Material och metod

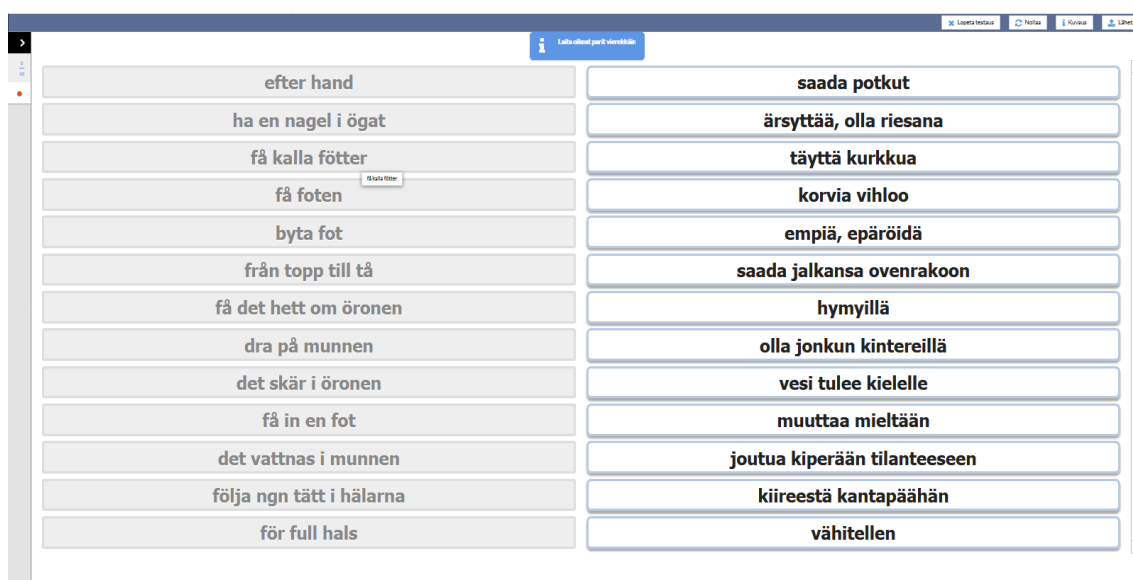
I detta kapitel redogör jag för det material och de metoder som används i denna undersökning. Jag presenterar den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE samt de övningar jag har skapat där. Jag motiverar varför jag har valt de idiom som finns i färdighetstestet och efter detta beskriver jag det färdighetstest som används för att samla in materialet. Till sist redovisar jag frågeformuläret som jag använder för att få information om informanternas åsikter om huruvida ViLLE är motiverande.

Materialet i min undersökning består av två färdighetstest och data som den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE insamlar. Antalet informanter som deltar i undersökningen är sammanlagt 10 och alla informanterna studerar nordiska språk som huvudämne vid universitet. De har finska som förstaspråk och har läst antingen medellång eller lång lärokurs i svenska. Ingen av informanterna har gått i språkbud eller har svenska som förstaspråk. Först gör informanterna ett färdighetstest som testar hur väl de känner till idiom. De har 15 minuter på sig att göra testet. Efter testtillfället övar informanterna idiom (bl.a. idiom i färdighetstestet) i den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE och till sist gör de samma färdighetstest på nytt. Informanterna vet inte att samma test används på båda testtillfällena och därför kan de inte bara lära sig de idiom som finns i testet. Syftet med det andra testet är att ta reda på om det har skett inläring efter användningen av ViLLE.

3.1 Den elektroniska inlärningsomgivningen ViLLE

Den elektroniska inlärningsmiljön som används i denna studie är ViLLE som har skapats vid Åbo universitet (ViLLE:s nätsida). Det finns färdiga övningstyper där läraren kan välja vilka typer hen vill använda. Läraren kan också själv skapa övningar eller använda övningar som andra har skapat. För denna studie har jag utarbetat sammanlagt 27 övningar i ViLLE och indelat dem i tre rundor. Varje runda innehåller nio övningar: en kombinationsövning, en luckövning, en flervalsövning, ett rallyspel, ett löpningsspel och ett ordprov (kombinationsövningen har använts två gånger och luckövningen tre gånger). Härnäst presenterar jag närmare dessa övningstyper.

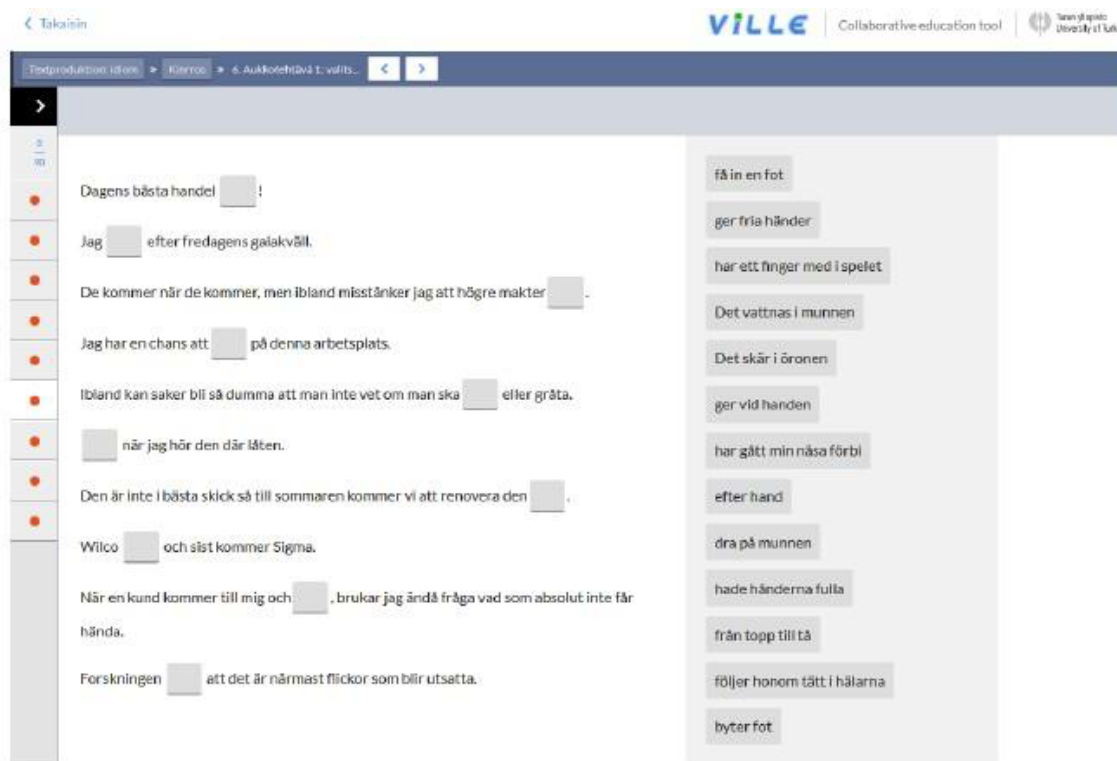
Den första övningstypen som jag använder i ViLLE är en så kallad kombinationsövning. Syftet med övningen är att kombinera ett svenskspråkigt idiom med en finskspråkig motsvarighet (se figur 1). De svenskspråkiga idiomerna står på vänstra sidan av skärmen och de finskspråkiga på högra sidan, och de finskspråkiga motsvarigheterna ska flyttas bredvid de svenskspråkiga idiomerna. Denna övningstyp var den första i varje runda för att informanterna skulle kunna bekanta sig med de idiom som de borde lära sig, få se vad idiomerna betyder på finska, och idiomerna i denna övning upprepades i andra övningar. Det finns sammanlagt 25 idiom i varje runda och jag har indelat idiomerna i två delar i kombinationsövningen. Därför finns det två kombinationsövningar eftersom det är lättare för användaren att se alla idiomerna samtidigt på skärmen.

Figur 1 Skärmbild på kombinationsövning.

Den andra uppgiften i en runda är en luckövning som används tre gånger. Två uppgifter innehåller idiom som saknar ett ord (en kroppsdel) i det här fallet. Idiomerna står igen på vänstra sidan och de saknade orden på högra sidan. Syftet med övningen är att inläraren drar det ord som saknas i uttrycket till det idiom där ordet passar. Denna övning liknar den uppgift som också finns i färdighetstestet men skillnaden är att informanten här har de saknade orden listade färdigt medan hen i testet måste hitta på ordet själv. Den tredje uppgiften som utnyttjar den här övningstypen innehåller meningar som saknar ett idiom (se figur 2). De idiom som saknas i meningen står på högra sidan och informanten ska välja det idiom som passar in i meningen och kontexten bäst. Meningarna i denna övning

har hämtats från Språkbankens Korp-korpus för att få autentiska exempel hur idiom kan användas (Språkbanken). I svarsalternativen ingår tre extra svarsalternativ för att informanterna ska fundera på vilket idiom som passar bäst i kontexten.

Figur 2 Bildskärm på kombinationsövning.

Flervalsövningen som används också liknar luckövningen eftersom där finns meningar som saknar ett idiom. Skillnaden är dock den att informanten får fyra svarsalternativ och måste välja mellan de fyra alternativen vilket idiom som är det lämpligaste i kontexten.

Det finns olika slags spel i ViLLE men jag presenterar här ett rallyspel och ett löpningsspel som jag har använt i mitt material (andra spel är t.ex. korsord och hänggubbe-spel). I rallyspelet får man en fråga och fyra svarsalternativ. Man måste köra bilen mot det korrekta svaret och om man svarar rätt, får man en ny fråga med fyra svarsalternativ. Om svaret är fel, förlorar man ett liv och bilen stannar så att man får välja ett annat svar. I löpningsspelet springer en spelfigur som måste hoppa över olika slags hinder. När figuren stöter på ett hinder, dyker en fråga upp och man måste skriva svaret inom en tidsgräns (se figur 3). Om svaret är rätt, fortsätter spelet men om svaret är fel,

förlorar figuren ett liv. I båda spelen har man fem möjligheter att svara fel, annars slutar spelet.

Figur 3 Skärmbild på löpningsspel.

Den sista övningen som finns på rundan är ett ordprov, som innehåller idiom på finska och informanten ska skriva deras motsvarigheter på svenska. Syftet är att informanterna kan testa sig själva och se hur bra de kan komma ihåg de idiom som lärdes på rundan. En nackdel med övningen är att man måste skriva det exakt korrekta svaret. Om man t.ex. har ett stavfel eller ett extra mellanslag bedömer ViLLE svaret som felaktigt. Därtill visar ViLLE tyvärr inte vad som är fel med svaret.

ViLLE samlar in information om inlärnarnas beteende, t.ex. vilka övningar och hur många gånger de gör dem, hur mycket tid de använder i ViLLE och hur många poäng de får. Exempelvis kan läraren utnyttja dessa uppgifter. I min analysdel kommer jag att använda data som ViLLE samlar in. För att undersöka om ViLLE har påverkat inläringen av idiom, kommer jag att jämföra informanternas beteende i ViLLE med deras resultat i färdighetstesten. Jag kommer att analysera deras poäng och tidsanvändning i ViLLE. Med andra ord vill jag utreda om det finns ett samband mellan inlärares höga eller låga ViLLE-poäng och resultat från färdighetstesten.

3.2 Val av idiom

För denna undersökning har jag valt sådana idiom som innehåller någon kroppsdel, eftersom kroppsdelsideomen, som ovan konstaterats, är den största gruppen bland idiomerna i svenska enligt Niemi (2004b: 249). Jag har fyra kriterier som jag använder för att välja vilka kroppsdelsideom jag tar med i undersökningen. För det första har jag valt sådana kroppsdelsideom som är frekventa i svenskan, eftersom jag vill se om frekvensen påverkar om informanterna känner idiomet förut. Det var dock inte lätt att bestämma om idiomerna är frekventa. För att bedöma frekvensen av idiomerna, har jag använt Språkbankens korpus *Korp*. Jag har använt idiomerna som sökord och jämfört hur många träffar idiomerna får med andra idiom. Exempelvis idiomerna *på egen hand* får ca 28 000 träffar i *Korp* och därför antar jag att det är frekvent. Andra idiom som jag anser vara frekventa har fått över 1000 träffar (se bilaga 3). Det andra kriteriet är att det finns sådana idiom som finns i svenska men inte i finska. Ett exempel på ett sådant idiom är t.ex. *mellan fyra ögon*. För det tredje har jag valt sådana idiom som är desamma i svenska och finska men de har en annan kroppsdel, t.ex. *ha mage* och *olla otsaa* (fi. *otsa*, sv. *panna*). Enligt tidigare forskning (se t.ex. Cieśliska 2006) kan det antas att idiomerna i den andra och tredje gruppen är svårare för inlärare. Till sist har jag valt idiom som är desamma i finska och svenska (t.ex. *ha fjärilar i magen* och *olla perhosia mahassa*). Enligt Niemi (2004a: 154) kan man nästan alltid hitta ett finskspråkigt idiom som motsvarar svenskans kroppsdelsideom.

3.3 Färdighetstest

Färdighetstestet består av en enkät om informanternas bakgrund och fyra olika uppgifter som innehåller sammanlagt 30 olika idiom. I den första uppgiften är idiomerna utan kontext medan de i den andra, tredje och fjärde uppgiften är givna i en kontext. Meningarna i uppgifterna har hämtats från Språkbankens korpus *Korp* för att få en autentisk kontext för idiomerna. I enkäten om bakgrundsinformation finns det frågor om informanternas förstaspråk, ålder, huvud- och biämne, lång eller medellång lärokurs i gymnasiet och kunskaper i andra språk.

Den första uppgiften är ett flervalstest som innehåller tio frågor med fyra alternativ som är givna på svenska. Frågorna innehåller ett svenskspråkigt idiom utan kontext och informanterna väljer mellan fyra alternativ (se exempel 1). Flervalstestet testar informanternas receptiva kunskaper, dvs. hur väl de förstår vad idiommet i frågan betyder.

Exempel 1:

på stående fot

- senare
- göra något själv
- genast
- stå

Den andra uppgiften är ett lucktest där informanterna måste fylla i det ord som de tror saknas i idiommet (se exempel 2). Alla ord som saknas i idiommet är kroppsdelar och således också substantiv. Den här övningen testar informanternas produktiva kunskaper.

Exempel 2:

Jag har fått rapport från mamma vad det blir för mat och **det vattnas i**
_____ redan!

I den tredje uppgiften översätter informanterna svenskspråkiga idiom till finska (exempel 3) och i den fjärde uppgiften översätts finskspråkiga idiom till svenska (exempel 4). Idiomerna i den tredje uppgiften är sådana som nästan lyder på samma sätt i finska och svenska men skillnaden är att de svenskspråkiga idiomerna har en annan kroppsdel än den finska motsvarigheten. Alla idiom har emellertid en motsvarighet i finskan. I den fjärde uppgiften är idiomerna helt ekvivalenta i båda språken. Färdighetstestet finns i bilaga 1.

Exempel 3

Jag vet inte om jag **har gröna fingrar**, men jag har alltid gillat att hålla på med blommor.

Exempel 4

Älskar honom alldeles för mycket! Jag älskar att _____.
olla perhosia vatsassa

Jag analyserar färdighetstestet på två sätt. Först markerar jag de rätta och felaktiga svaren. Om informanten har svarat rätt, får hen en poäng. Om svaret är fel, får hen ingen poäng. Totalt kan man få 30 poäng i testet: 10 poäng i den första och andra uppgiften och 5 poäng i den tredje och fjärde uppgiften. Varje rätt svar ger en poäng. De svar som inte ger poäng har jag indelat i fyra kategorier: felaktiga svar, tomma svar, ord i fel form och ord som är nära varandra. Jag har valt att kategorisera svaren på detta sätt för att jag ska se hur antalet olika slags svar förändras mellan färdighetstesten. Med ”ord i fel form” avser jag sådana svar, där idiomet exempelvis kräver bestämd form av substantivet men informanten har använt obestämd form (t.ex. *en nagel i öga* respektive *en nagel i ögat*). Till denna kategori hör också sådana svar där substantivet står i pluralis även om den korrekta formen är singularis eller tvärtom (t.ex. *på resande fot* respektive *på resande fötter*). Kategorin ”ord nära varandra” innehåller de svar som liknar rätta svar men har inte det korrekta ordet. Exempelvis idiomet *stå på egna ben* har en annan version, nämligen *stå på egna fötter*. Även om *stå på egna fötter* också används i svenskan, är det inte så frekvent som *stå på egna ben*.

3.4 Frågeformulär

För att kunna svara på min forskningsfråga om hur användning av ViLLE motiverade informanterna att lära sig idiom, svarade informanterna på ett frågeformulär. Enligt Pietilä (2014: 49) är frågeformuläret det lättaste sätt att få information om inlärares egna tankar om motivation och därför har jag valt att använda ett frågeformulär. Frågeformuläret innehåller fyra frågor varav två är slutna och två är öppna frågor. I de två första frågor bedömde informanterna hur motiverande ViLLE-omgivningen var i allmänhet och hur motiverande de enskilda uppgifterna var. För att bedöma omgivningen och uppgifterna användes Likert-skalan (en skala från 1 till 5) (Alanen 2011: 150). Informanterna fick motivera sitt val i den tredje frågan varför de tyckte att någon uppgift var eller inte var motiverande. Informanterna kunde också ge andra kommentarer och återkoppling i den fjärde frågan. Frågeformuläret finns i bilaga 2.

4 Analys

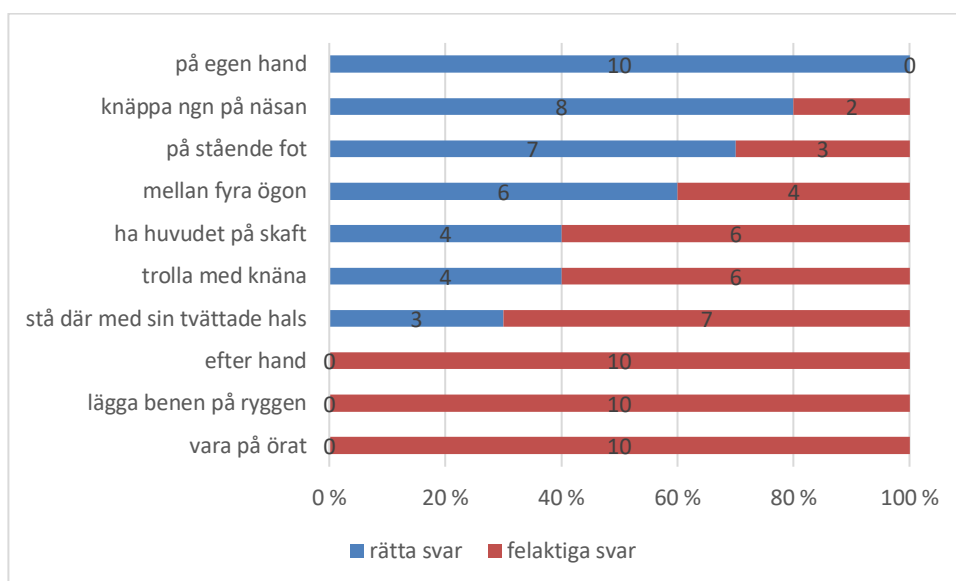
I detta kapitel redogör jag för analysen av materialet. Först presenterar jag resultaten från det första färdighetstestet i avsnitt 4.1. I avsnitt 4.2 jämför jag resultaten mellan det första och det andra färdighetstestet. Jag kommer också att diskutera hur informanternas ViLLE-bruk har påverkat inläringen av idiom och resultaten i det andra färdighetstestet. Jag redogör också för vilket motivationsvärde informanterna ger för ViLLE och de övningar som används i denna undersökning. I avsnitt 4.3 kommer jag att behandla varje informant individuellt; jag diskuterar deras utveckling mellan färdighetstesten och deras beteende i ViLLE. Med hjälp av kvalitativ analys presenterar jag också informanternas tankar om huruvida användning av ViLLE motiverar dem att lära sig nya idiom.

4.1 Resultaten i Färdighetstest 1

I detta avsnitt redogör jag för resultaten från det första färdighetstestet för att få svar på min första forskningsfråga hur väl informanterna känner till idiom innan de har övat idiom i ViLLE. Jag kommer att behandla varje uppgift separat. Jag tar upp sådana idiom som verkar ha varit svåra eller lätta i uppgifterna och jag ger möjliga förklaringar till detta.

4.1.1 Uppgift 1: flervalstest

Den första uppgiften i färdighetstestet är ett flervalstest där informanterna väljer vad olika idiom betyder. Totalt finns det 10 idiom i uppgiften och de ges utan kontext. I figur 4 sammanfattas hur många rätta och felaktiga svar idiomen har fått av de sammanlagt 10 informanterna.

Figur 4 Andelen rätta och felaktiga svar i den första uppgiften i färdighetstest 1.

Det första idiomet i testet är *på egen hand* och alla de tio informanterna har svarat rätt att idiomet betyder 'göra något ensam'. Detta idiom verkar vara lätt att förstå och informanterna känner till idiomet väl från tidigare. En orsak kan vara att idiomet är frekvent (exempelvis ger Språkbankens korpus *Korp* ca 28 000 träffar). Det är möjligt att informanterna har sett eller hört idiomet tidigare och därför känner till idiomet. I finska finns en liknande motsvarighet *omin päin* men det hjälper inte att förstå idiomet eftersom substantiven är olika.

Ett annat idiom som är lätt för informanterna är *på stående fot* vilket betyder *genast*. Sju av de tio informanterna har svarat rätt. Två av dem som har svarat fel har valt alternativet *göra något själv* och en har svarat *stå*. Idiomet har en motsvarighet i finska *siltä seisomalta* som har samma betydelse som det svenska idiomet. Även idiomet *knäppa någon på näsan* verkar vara lätt eftersom bara två informanter har svarat fel. De som har svarat fel har båda valt alternativet *utnyttja någon* även om idiomet betyder *kritisera någon*. I finska finns samma idiom, *näpäyttää nenälle*, vilket kan ha bidragit till att så många har svarat rätt.

Det finns tre idiom där ingen har svarat rätt i det första färdighetstestet. Det första idiomet är *vara på örat* vilket betyder 'vara berusad'. Sex informanter har svarat *lyssna* och fyra har valt alternativet *vara uppmärksam*. Orsaken till att informanterna har svarat fel här

kan vara att det i finska finns idiomet *olla pelkkänä korvana* (sv. *vara idel öra*) som betyder 'att lyssna med stort intresse'. De har kanske förväxlat det svenska idiomet med det finska idiomet. Därtill har finskan idiomet *olla naamat* vilket betyder 'vara berusad'. Informanterna kan möjligen ha tänkt att svenskan också har samma idiom och därför har de inte valt det rätta alternativet.

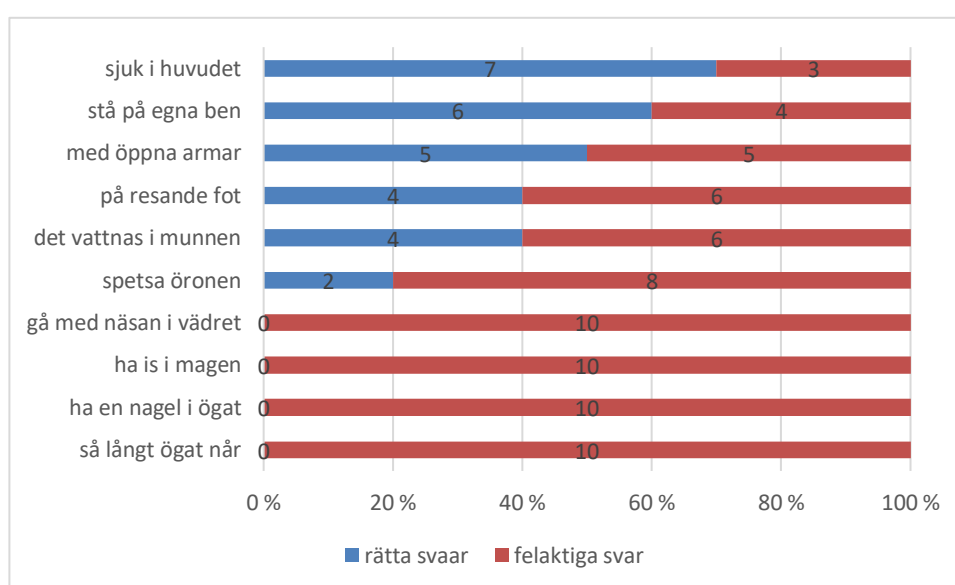
Idiomet *efter hand* har varit svårt och ingen har svarat rätt. Detta idiom betyder 'så småningom' men alla informanter har valt svarsalternativet *efteråt*. Svenskan har också idiomet *i efterhand* och det är just detta idiom som betyder 'efteråt'. Dessa två idiom liknar varandra mycket vilket kan vara orsaken till att informanterna har förväxlat dem med varandra och svarat fel. Därtill är *i efterhand* mer frekvent eftersom det får över 29 000 träffar i Korp medan *efter hand* får ca 7500 träffar. Det är möjligt att informanterna inte har påträffat idiomet tidigare och därför är det svårt, speciellt när det finns ett liknande idiom.

Det sista idiomet där samtliga informanter har svarat fel är *lägga benen på ryggen* som betyder 'att fly'. Sex informanter har valt alternativet *ha bråttom* och tre har svarat *skydda sig*. En har svarat *göra något konstigt*. En möjlig orsak till att detta idiom har varit svårt är att idiomet är annorlunda i finskan. På finska heter idiomet *ottaa jalat alleen*. I finska "tar man ben under sig" och det ser helt annorlunda än det svenska idiomet. Därför är det möjligt att informanterna inte har kunnat kombinera det svenskspråkiga idiomet med den rätta betydelsen.

Eftersom den här uppgiften är ett flervalstest, är det också möjligt att någon endast har gissat rätt; det är svårt att säga om informanterna verkligen vet eller om de gissar. En annan svårighet som förekommer i denna uppgift är att idiom ges utan kontext eftersom kontexten kan hjälpa informanterna att förstå idiom. Därtill kan frågan huruvida informanten har förstått de olika svarsalternativen påverka svaret. Om informanten inte förstår vad ett svarsalternativ betyder, väljer hen kanske något annat alternativ som hen förstår.

4.1.2 Uppgift 2: luckuppgift

Den andra uppgiften i färdighetstestet är en luckuppgift där informanterna fyller i det ord som saknas i idiomet. Över huvud taget har den här uppgiften varit svår och informanterna har lämnat många tomma svar (50 tomma svar av 100 svar). I detta avsnitt går jag igenom vilka idiom som har varit lätta och svåra att fylla i och vilka ord som använts för att fylla i det ord som saknas. Idiomerna i uppgiften är givna i en kontext. Av figur 5 framgår andelen rätta och felaktiga svar i den andra uppgiften.

Figur 5 Andelen rätta och felaktiga svar i den andra uppgiften i färdighetstest 1.

Ett av de lättaste idiomerna i denna uppgift är *stå på egna ben / fötter*. Här anser jag att båda alternativen är rätta eftersom båda används i svenska och syftet med det första testet är att ta reda på hur väl informanterna känner till idiom. I en senare analys av de rätta och felaktiga svaren i testet (se avsnitt 4.2), har jag dock kategoriserat *fötter* som fel. Jag har använt ordet *ben* i mina ViLLE-övningar eftersom det är mer frekvent i svenska. Då syftet med min avhandling är att undersöka om användning av ViLLE påverkar inlärningen av idiom har jag senare kategoriserat endast *ben* som rätt.

Det här idiomet har varit ganska lätt eftersom sju av de tio informanterna har svarat rätt, dvs. antingen *fötter* eller *ben*. Det finns också en informant som har svarat *benen*. Jag anser dock att det är fel eftersom ett kännetecken på idiom är att idiomets form är fixerad,

m.a.o. ord i idiom används nästan alltid i samma form (Kjellmer 1996: 82, Sköldberg 2004: 25–26). En möjlig orsak till att det finns många rätta svar är att idiomet också är detsamma i finska: *seistä omilla jaloillaan*.

Ett annat idiom som har varit lätt är *sjuk i huvudet*. Också här har sju av de tio informanterna svarat rätt och använt substantivet i korrekt form. Tre informanter har lämnat ett tomt svar. En möjlig förklaring till rätta svar kan vara att idiomet i stort sett liknar idiomet *dum i huvudet* vilket är frekvent i svenskan. Konstruktionen är densamma och bara adjektiven är olika. Eftersom detta idiom nästan är detsamma som *dum i huvudet*, är det möjligt att informanterna har antagit att det är substantivet som möjligen saknas i idiomet är *huvudet*.

Idiomet *med öppna armar* var ganska lätt eftersom hälften av informanterna har svarat rätt. I finska finns också ett liknande idiom, *avosylin*, men ordet *armar* förekommer inte i den finska motsvarigheten. En informant hade använt ordet *tankar* och hen har kanske funderat på det finska ordet *avomielin*, som betyder att någon tar emot någonting utan fördomar. En annan informant har använt ordet *dörrar* och övriga har lämnat svaret tomt.

Ett av de svåraste idiomerna där ingen har svarat rätt är *ha is i magen*. Detta kan bero på att finskan har ett annat substantiv i stället för *mage*: på finska heter idiomet *olla jäitä hatussa* (sv. "ha is i hatten"). En informant har använt ordet *hatten* och detta kommer sålunda direkt från finskan. En annan informant har använt ordet *skall* men det kan vara att hen menar ordet *skalle*. Om hen har tänkt på ordet *skalle*, syftar också det här ordet på huvudet.

Också idiomet *ha en nagel i ögat* har varit svårt för informanterna eftersom alla har svarat fel. Bara en informant har använt ordet *öga* men det står i obestämd form medan idiomet kräver bestämd form. Även om hen har varit på rätt spår, har jag markerat svaret fel, så som jag har gjort med ordet *benen* i idiomet *stå på egna ben* eftersom orden i idiom måste vara i en viss form. I finska finns ett liknande idiom med samma betydelse *olla piikki lihassa* (sv. vara en påle i köttet) men idiomet har helt olika ord i den finska motsvarigheten, dvs. *piikki* (sv. påle) i stället för nagel och *liha* (sv. kött) i stället för öga. En informant har använt ordet *hudet* (dvs. *huden*, ordet har ett felaktigt genus) och här är det möjligt att finskan påverkar informantens svar. Hen kanske har funderat på det finska

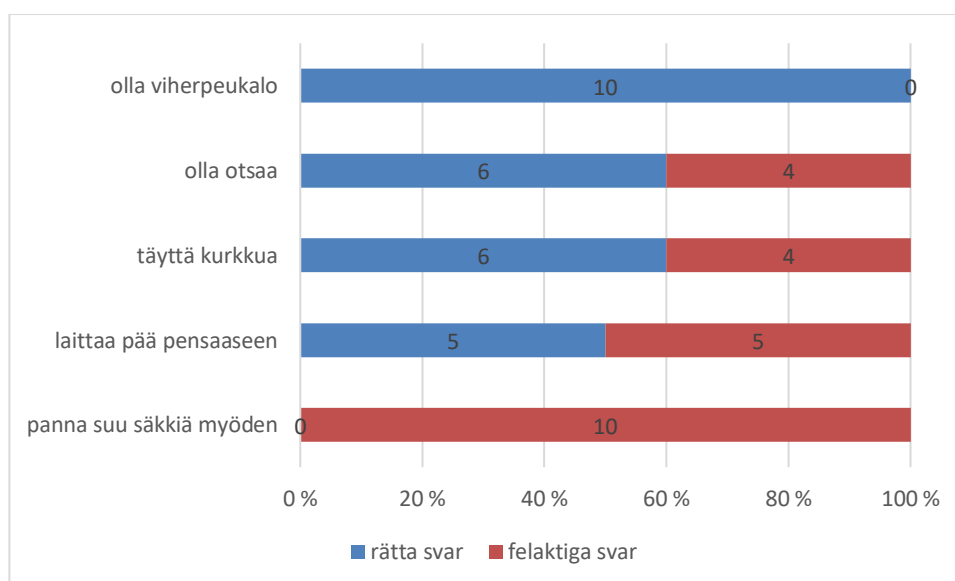
idiomet (*olla piikki lihassa*) när hen har valt att använda ordet *hudet*. En informant har svarat *ha en nagel i spelet* och andra har lämnat ett tomt svar.

Ett ytterligare idiom som var svårt och innehåller ordet *ögat* är *så långt ögat når*. Det finns en informant som har använt ordet *ögonen* men som konstaterats i samband med liknande fall anser jag att svaret är fel eftersom idiom har fixerad form. Andra ord som har använts här är pronomina *man* och *de*. Det är intressant att det här idiomet har varit svårt eftersom finskan har en motsvarighet för detta, *niin kauas kuin silmä kantaa*. Det kan vara möjligt att informanterna inte har förstått kontexten och därför har svarat fel eller lämnat ett tomt svar. En ytterligare orsak kan vara att informanterna inte känner till det finska idiomet och då får de inget stöd från finska och kan inte härleda det rätta ordet.

Det sista idiomet där ingen har svarat rätt är *gå med näsan i vädret*. Finskan har ett likadant idiom men det finns ordet *högt* i stället för *vädret*, *kulkea nokka pystyssä*. Även om det svenska och finska idiomet är ganska nära varandra, har detta varit svårt. Sju informanter har lämnat ett tomt svar och tre har använt orden *hår*, *ut* och *solen*.

4.1.3 Uppgift 3: översättning från svenska till finska

I den tredje uppgiften ska informanterna översätta det svenska idiomet till finska. Idiomerna är givna i en kontext och de svenska idiomerna är understruken. I figur 6 sammanfattas de rätta och korrekta svaren i den här uppgiften.

Figur 6 Andelen rätta och felaktiga svar i den tredje uppgiften i färdighetstest 1.

Det lättaste idiomet har varit *ha gröna fingrar* och på finska lyder idiomet *olla viherpeukalo*. I det svenska idiomet används dock substantivet *fingrar* medan ordet *peukalo* (sv. tumme) används i finska. Det kan vara att kontexten har gjort det lätt för att förstå idiomet. Så som Niemi (2004a: 153–154) konstaterar, är det vanligt att kroppsdelarna ligger anatomiskt nära varandra även om substantiven är olika i svenska och finska och här stämmer det då tumme och fingrar båda är delar av handen.

Idiomet *ha mage att göra någonting* är intressant eftersom nio av de tio informanterna har svarat rätt här (en har lämnat ett tomt svar), men alla har inte använt den finska motsvarigheten *olla otsaa* (sv. ha panna). Tre informanter har svarat *olla pokkaa* som har samma betydelse: man har fräckheten att göra någonting. Jag anser här att både *olla otsaa* och *olla pokkaa* är korrekta. Informanterna känner till idiomet, men i stället för att använda det idiom som innehåller en kroppsdel har de valt ett annat, dock med samma betydelse. I en senare analys (se avsnitt 4.2) har jag dock kategoriserat att *olla pokkaa* som fel, eftersom mitt syfte är att undersöka om användningen av ViLLE påverkar inlärningen av idiom och i ViLLE har jag använt det finska idiomet *olla otsaa* då det innehåller en kroppsdel.

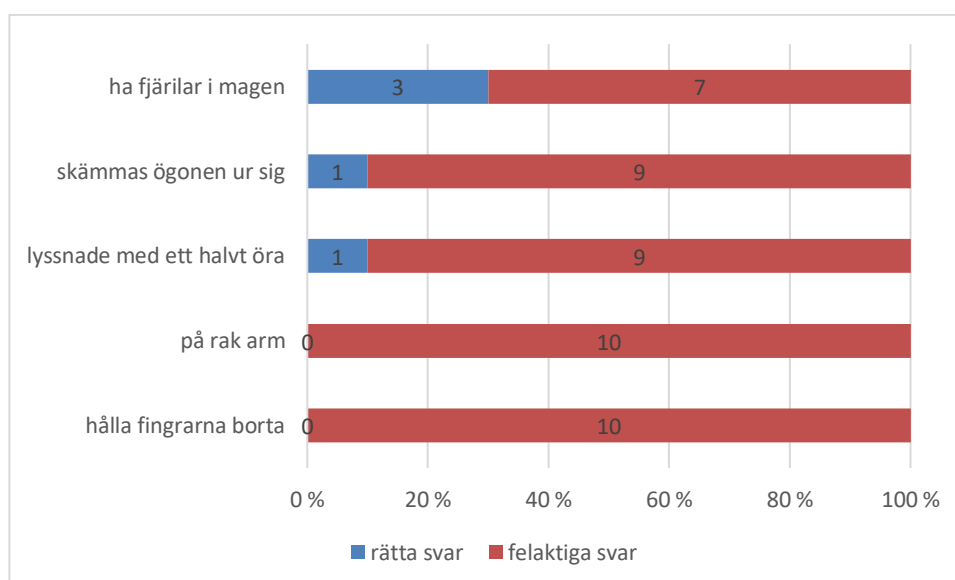
Idiomen *för full hals* och *sticka huvudet i sanden* är nästan lika lätta/svåra, nämligen sex respektive fem informanter har svarat rätt i dessa fall. Intressant är att tre informanter har översatt idiomet *för full hals* med *täysin rinnoin* vilket dock betyder att göra någonting ivrigt eller energiskt. Vad gäller idiomet *sticka huvudet i sanden*, har informanterna mestadels svarat rätt *laittaa pää pensaaseen*. En informant har dock översatt idiomet direkt från svenska till finska: hen har svarat *työntää pää hiekkaan*.

Det svåraste idiomet att översätta till finska var *rätta munnen efter matsäcken*. Orsaken till detta kan vara att idiomet är ovanligt både i svenska och i finska. Det är möjligt att informanterna inte ens har hört idiomet i finska tidigare och då är det svårt att översätta ett fast uttryck. En informant har försökt översatt idiomet *laittaa pussin suu kiinni*. Hen har använt den kroppsdel som finns i det svenskspråkiga idiomet (*mun*, fi. *suu*) men har inte kunnat översätta idiomet rätt. En informant har svarat *laskea veroja* (sv. minska

skatterna) och en annan har svarat *leikata menoja* (sv. minska kostnaderna). Två informanter har översatt idiomet *kiristää vyötä* (sv. dra åt bältet) eller *kiristää kukkaronnyörejä* (sv. dra åt penningpungen). Dessa informanter har möjligen funderat på vad idiomet skulle kunna betyda men de har inte rätt.

4.1.4 Uppgift 4: översättning från finska till svenska

I den fjärde uppgiften översätter informanterna finska idiom till svenska. Den här uppgiften har i allmänhet varit en av de svåraste uppgifterna för fem av de tio informanterna har lämnat uppgiften tom, dvs. de har inte svarat någonting. I figur 7 presenteras hur många rätta och felaktiga svar idiomerna har fått.

Figur 7 Andelen rätta och felaktiga svar i den fjärde uppgiften i färdighetstest 1.

Idiomerna som har fått mest rätta svar (tre rätta svar) är *ha fjärilar i magen*. Idiomerna är detsamma både i finska och i svenska. En informant har haft en aning om vad idiomerna heter på svenska för hen har svarat *ha ... i magen*. Punkterna mellan orden visar emellertid att informanten inte känner till substantivet *fjärilar* på svenska.

Bara en informant har svarat rätt vad gäller idiomerna *lyssna med ett halvt öra*. Två informanter har använt rätta ord men i felaktig form. Som konstaterats, har idiomerna en fixerad form och därför har dessa svar kategoriserats som felaktiga. I sina svar *lyssna på halva öran* har de använt korrekt verb, adjektiv och substantiv. Problemet är att de

troligen har böjt substantivet i fel genus (enligt frasen *halva dagen*) medan substantivet i idiomet står i obestämd form singularis. Vidare har de en felaktig preposition *på* i stället för *med*. En informant har den korrekta prepositionen *med* men hen har ett felaktigt verb och substantivet och adjektivet står i fel form: *hör med halv öran*.

Även idiomet *skämmas ögonen ur sig* har bara en informant översatt rätt. En informant har översatt idiomet direkt från finska, *skämma ögon ur huvudet*. Här syns tydligt att finskan har påverkat informanternas svar eftersom det svenska idiomet inte innehåller ordet *huvudet*. Två informanter har skrivit bara *skämma* eller *skämma sig* och de vet inte hur de skulle formulera resten av idiomet.

Ingen av informanterna har kunnat översätta idiomet *hålla fingrarna borta*. Det finns sju tomma svar och tre andra svar. Det finska idiomet innehåller ordet *näppinsä* vilket kan betyda antingen fingrar eller fingertoppar. Det är möjligt att informanterna inte vet att ordet *näppi* är *finger* på svenska. Det är intressant att en informant har översatt ordet *näppi* med ”knäpp”. *Knäpp* betyder *näpätys* på finska. Det är möjligt att informanten har förväxlat orden *näppi* och *näpätys*. Det är också möjligt att hen har trott att *näppi* är ”knäpp” på svenska, eftersom det finska och svenska ordet liknar varandra mycket. En informant har översatt idiomet nästan rätt när hen har svarat *hålla händerna borta*.

Idiomet *på rak arm* har också varit problematiskt. Två informanter har varit på rätt spår, och de har nästan svarat rätt. En informant har skrivit *rakt hand* och en annan *på rak hand*. I finskan heter idiomet *suoralta kädeltä* och det kommer inte fram om man menar hand eller arm, eftersom det finska ordet *käsi* kan betyda båda två. Därför är det möjligt att dessa två informanter inte har vetat vilket ord som borde användas här. De har dock använt det korrekta adjektivet *rak* även om den andra informanten har adjektivet i fel form.

Som slutsats kan det konstateras att informanterna förstår idiom bättre än de kan producera dem innan de har använt VILLE. Detta stämmer med det som kommer fram i teorin; det är lättare att förstå ett ord än att använda det i egen produktion (Enström 2013: 175). Sådana idiom som är lätta verkar vara antingen frekventa i svenska eller de har en

motsvarighet i finska. Om idiomet däremot inte har någon motsvarighet i finska eller om det är ovanligt, är det svårare.

4.2 ViLLE:s inverkan på inläring av idiom

I detta avsnitt diskuterar jag ViLLE:s inverkan på inläringen av idiom. Jag jämför resultaten mellan det första och det andra färdighetstestet för att se om det har skett utveckling mellan färdighetstesten. Vidare presenterar jag de informanter som har fått det högsta och lägsta antalet rätta svar i färdighetstesten. Jag kommer också att analysera vad informanterna har gjort i ViLLE och vilket motivationsvärde de ger på ViLLE. Till sist redogör jag för informanternas individuella utveckling.

4.2.1 Jämförelse mellan Färdighetstest 1 och Färdighetstest 2

I detta avsnitt redovisar jag resultaten i det första och andra färdighetstestet. Jag jämför dessa resultat för att utreda om det har skett utveckling mellan testen och om ViLLE har påverkat inläringen av idiom. Först presenterar jag poängmedeltalen av uppgifterna i färdighetstesten varefter jag redovisar informanternas utveckling mellan det första och andra testet med hjälp av figurer.

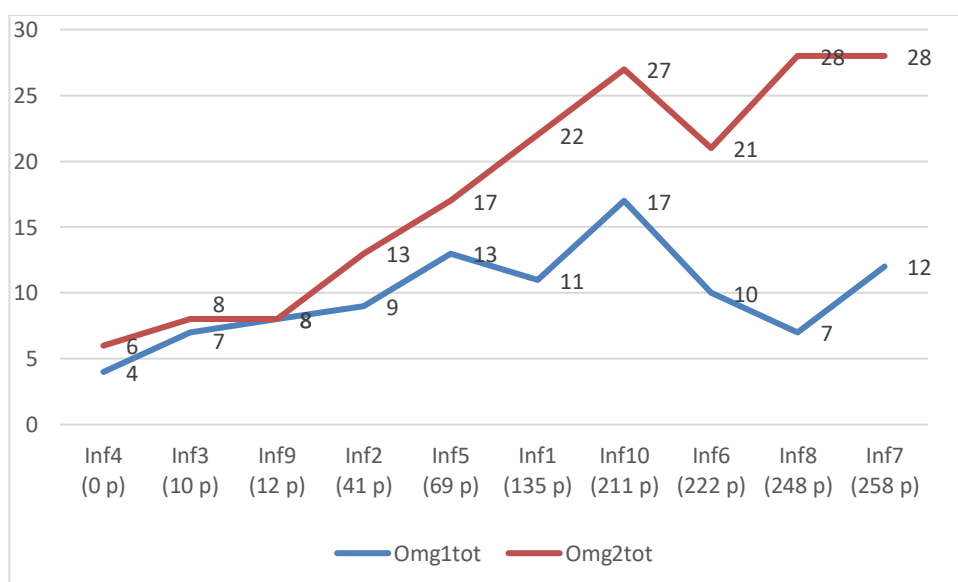
I tabell 1 presenterar jag poängmedeltalen i båda färdighetstesten. Först redogör jag för poäng i varje uppgift. Som redan konstaterats får man tio poäng i uppgifterna 1 och 2 och i den tredje och fjärde ges fem poäng. Det maximala antalet poäng i hela testet är sålunda 30 poäng.

Tabell 1 Medeltal av poäng i färdighetstesten

Uppgift	Färdighetstest 1	Färdighetstest 2
Uppgift 1 (max 10 p)	4,3	6,4
Uppgift 2 (max 10 p)	2,3	5,6
Uppgift 3 (max 5 p)	2,7	3,3
Uppgift 4 (max 5 p)	0,5	2,4
Hela testet (max 30 p)	9,8	17,7

Som framgår av tabell 1 har informanterna fått bättre resultat i det andra färdighetstestet. I den första uppgiften har medeltalet ökat med två poäng jämfört med det andra testet än i det första. I den andra uppgiften är ökningen över tre poäng. I det första testet har den här uppgiften varit svår men informanterna har förbättrat sina resultat i det andra färdighetstestet. Den minsta ökningen har skett i uppgift 3 där poängmedeltalet endast uppvisar en ökning på 0,6 poäng. En orsak till detta kan vara att informanterna redan i det första testet har presterat bra och i medeltal fått över hälften av det totala antalet poäng. I det första testet har den fjärde uppgiften varit den svåraste. Som konstaterats i avsnitt 4.1.4 har fem av de tio informanterna lämnat hela uppgiften tom. Detta påverkar naturligtvis medeltalet av poäng i denna uppgift. Resultaten har emellertid blivit bättre i det andra testet, dvs. informanterna har fått cirka hälften av det maximala antalet poäng. I allmänhet har informanterna fått nästan åtta poäng mer i det andra testet än i det första.

Figur 8 visar varje informants poäng i färdighetstesten och de poäng som de har fått i ViLLE.

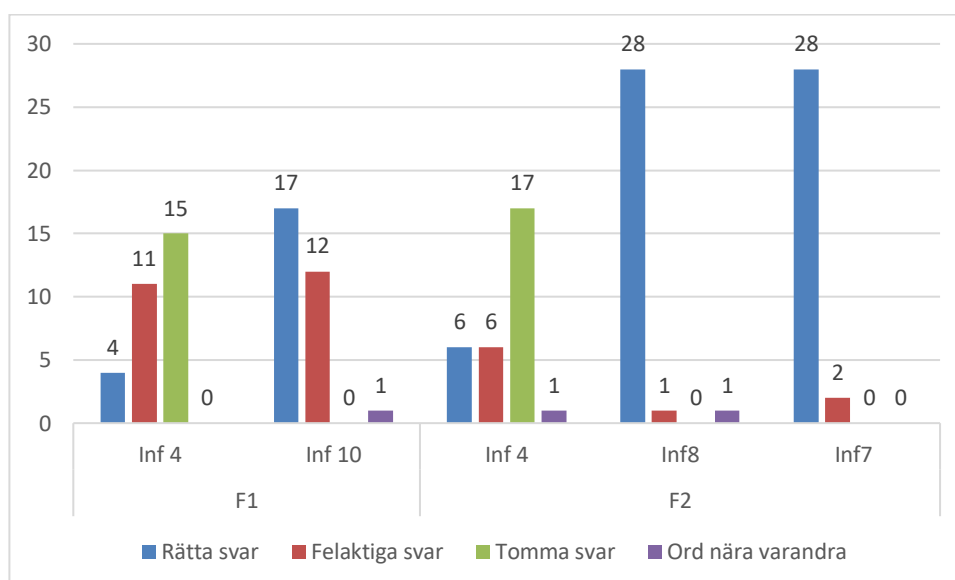

Figur 8 Informanternas utveckling mellan färdighetstesten.

Som framgår av figur 8 har samtliga informanter fått bättre resultat i det andra färdighetstestet än i det första. Här syns också deras poäng i ViLLE och det kan konstateras att användningen av ViLLE har påverkat resultaten i det andra testet. De som

har använt ViLLE har fått högre poäng än de som inte har använt ViLLE så mycket och således inte fått så många poäng. I det följande stycket kommer jag att presentera de informanter som har fått det högsta och lägsta antalet rätta svar i färdighetstesten.

I figur 9 presenterar jag de här informanternas resultat i testen. F1 och F2 under informanternas ID-nummer betyder färdighetstest 1 respektive färdighetstest 2. Informant 4 är två gånger med eftersom hen har fått lägsta poäng i båda testen. Vidare i färdighetstest 2 har två informanter fått samma poäng: de har fått 28 poäng och därför är de båda med i den här analysen.

Figur 9 Informanternas högsta och lägsta antal rätta svar i färdighetstesten.

I det första färdighetstestet har informant 10 fått mest poäng. Hen har nämligen fått 17 poäng av möjliga 30 poäng. Hen har lämnat inga tomma svar men det finns ett svar där ord är nära varandra. Hen har använt ordet *fötter* i stället för *ben* i idiomet *stå på egna ben*. Hen har också 12 felaktiga svar. I färdighetstest 2 har informant 8 och 7 fått högsta poäng. Skillnaden mellan dessa informanter är att informant 8 har ett felaktigt svar medan informant 7 har två. Informant 8 har också ett svar där hen har översatt idiomet *ha mage* med *olla pokkaa*. Svaret är inte rätt eftersom det inte innehåller en kroppsdel.

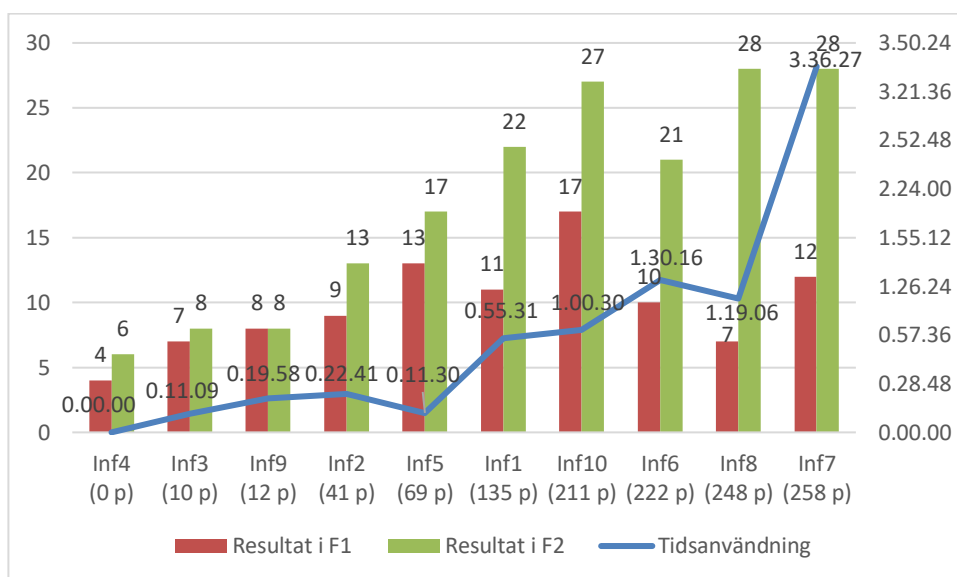
Informant 4 har fått minst poäng i båda testen: hen har fått fyra poäng i det första färdighetstestet och sex poäng i det andra. Antalet rätta svar har ökat med två poäng

medan antalet felaktiga svar har minskat med fem. Hen har emellertid lämnat två tomma svar mer i det andra testet än i det första testet. Det är också intressant att de som har fått högsta poäng i testen inte har lämnat några tomma svar medan informant 4 har lämnat hälften av svaren tomma. Vidare har hen ett svar där orden är nära varandra. I idiomet *så långt ögat når* har hen använt ordet *ökat* i stället för *ögat*. Det kan vara att hen bara har skrivit ordet fel.

I det första färdighetstestet är skillnaden mellan de informanter som fått lägsta och högsta antalet rätta svar 13 poäng. I det andra testet är skillnaden betydligt större. De informanterna som har fått högsta poäng har 22 poäng mer än den informant som fått minst poäng. En orsak till detta är att informant 4 har lämnat 17 tomma svar medan informanterna med högsta poäng inte har några tomma svar.

4.2.2 Informanternas beteende i ViLLE

I detta avsnitt redogör jag för informanternas beteende i ViLLE. Jag presenterar hur mycket tid de har använt i ViLLE, hur många poäng de har fått och hur motiverande ViLLE är enligt informanternas åsikter. I figur 10 sammanfattas informanternas tidsanvändning och poäng i ViLLE och resultaten i båda färdighetstesten.

Figur 10 Informanternas tidsanvändning och poäng i ViLLE.

Som framgår av figur 10, finns det stora skillnader mellan informanternas tidsanvändning i ViLLE. Informant 7 har använt mest tid, för hen har tillbringat över 3,5 timmar i ViLLE. Å andra sidan har informant 4 inte alls använt ViLLE. Figuren visar att användning av ViLLE har påverkat resultaten i det andra färdighetstestet: om en informant har gjort övningarna och använt ViLLE, har hen förbättrat resultaten i det andra testet. De informanter som har använt ViLLE en timme eller över har dubblerat poängen. Informant 10 är ett undantag, men hen har höga poäng redan i det första testet. Hen har fått 17 poäng, vilket förklarar varför skillnaden mellan det första och andra testet är mindre än hos de andra informanterna som har fått höga poäng.

Utöver att informanterna har använt ViLLE, har de också bedömt hur motiverande ViLLE är enligt Likert-skalan (1–5). Tabell 2 visar medeltalen av ViLLE:s motivationsvärde enligt informanternas bedömning. Först har informanterna bedömt ViLLE som en helhet. Vidare har informanterna bedömt varje övningstyp som har presenterats i avsnitt 3.1. Med *Luckövning A* avser jag den luckövning där idiomet saknar ett ord och informanterna ska välja rätt kroppsdel. *Luckövning B* syftar på den övning där meningarna saknar ett idiom och informanterna ska välja idiom som bäst passar in i kontexten.

Tabell 2 Medeltal av ViLLE:s motivationsvärde enligt informanternas åsikter

Övningstyp	Motivationsvärde
ViLLE	2,9
Kombinationsövning	3,7
Löpfungsspel	2,1
Rallyspel	3,5
Flervalsövning	3,5
Ordprov	3,1
Luckövning A	3,5
Luckövning B	3,4

I sin helhet förhåller informanterna sig ganska neutralt till ViLLE och de har gett i medeltal 2,9 av 5 i Likert-skalan. Detta liknar de resultat som Kivi (2016) har fått eftersom informanterna i hans undersökning har gett 3,15 av 5 i Likert-skalan. Enligt informanterna är kombinationsövningen den mest motiverande övningen. Den minst motiverande har tydligt varit löpfungsspelet. Andra övningar har fått i genomsnitt 3,5 av 5 i Likert-skalan förutom ordprov som har fått 3,1 av 5. I det följande avsnittet kommer jag att presentera informanternas utveckling på individnivå och ge förklaringar till varför informanterna tycker att någon övning är mer motiverande än någon annan övning.

4.2.3 Utveckling på individnivå

I detta avsnitt diskuterar jag informanternas utveckling på individnivå. Jag presenterar varje informant och redogör för om informanterna har förbättrat sina resultat i det andra färdighetstestet och vad hen har gjort i ViLLE, dvs. om hens tidsanvändning och poäng i ViLLE påverkar resultaten i det andra färdighetstestet. Vidare beskriver jag informanternas egna tankar om huruvida ViLLE motiverade dem att lära sig idiom.

4.2.3.1 Informant 1

Informant 1 har avlagt två rundor i ViLLE vilket betyder att hen inte har gjort alla övningar. Hen har dock inte försökt göra två övningar i den andra rundan: den första kombinationsövningen och ordprovet. Informanten har använt ca en timme i ViLLE och fått hälften av poäng, 135 poäng av det maximala antalet 270. I tabell 3 sammanfattas informantens resultat i färdighetstesten. F1 står för färdighetstest 1 och F2 för färdighetstest 2.

Tabell 3 Informant 1:s svar i båda färdighetstesten

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>
Rätta svar	4	7	2	7	4	4	1	3	11	21
Felaktiga svar	6	3	6	0	1	1	3	1	16	5
Tomma svar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ord i fel form	0	0	1	2	0	0	1	1	2	3
Ord nära varandra	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1

I det första färdighetstestet har informant 1 fått totalt 11 poäng av 30. Hen har rejält förbättrat sina resultat i det andra testet eftersom hen har fått 21 poäng. Antalet rätta svar har ökat i varje uppgift förutom i uppgift 3 där hen har fått samma poängantal i båda testen. Det är också anmärkningsvärt att informanten inte alls har lämnat tomma svar i någotdera av testen.

I uppgift 1 har antalet rätta svar ökat med tre. Det är intressant att ett svar som varit rätt i det första testet har blivit felaktigt i det andra. Detta gäller idiomet *trolla med knäna*. I det första testet har informanten valt det rätta svarsalternativet *göra det omöjliga* medan svaret har förändrats till *ha mycket att göra*. Som konstaterats har informanten inte gjort alla övningar i VILLE och det här idiomet förekommer i den sista rundan som informanten inte har gjort. Därför kan det konstateras att det är möjligt att informanten har gissat rätt i det första testet och att hen inte har lärt sig detta idiom. De två andra felaktiga svaren i det andra testet var också fel i det första testet. Fyra felaktiga svar i det första testet har emellertid blivit rätta i färdighetstest 2.

Den största ökningen i antalet rätta svar har skett i uppgift 2. I färdighetstest 1 har informanten fått bara två av tio poäng men i det andra testet har hen fått sju poäng. I det första testet har informanten sex felaktiga svar men det är anmärkningsvärt att hen inte har några felaktiga svar i det andra testet. Hen har dock två svar i färdighetstest 2 där ord står i fel form. Informanten har skrivit *så långt ögon når* i stället för *ögat* och *på resande fötter* i stället för *fot*. Dessa svar har varit felaktiga i det första testet, men i det andra testet

har hen vetat vilka ord som ska användas i idiomerna men har valt en felaktig form. Detta är svårt för inlärare eftersom de måste veta den exakta formen av orden som ingår i idiomerna (Liu: 2008:102). Vidare har informanten använt ordet *fötter* i stället för *ben* i *stå på egna ben*. Som konstaterats har ordet *ben* använts i ViLLE eftersom det är mer frekventa i idiomerna och därför anser jag att svaret är fel.

I den tredje uppgiften har informanternas svar förblivit desamma: hen har fått fyra av fem poäng i båda testen. Hen har lyckats att översätta fyra idiom men idiomerna *rätta munnen efter matsäcken* har varit svårt i testen så som det i allmänhet har varit svårt på gruppnivå. Informanten har översatt idiomerna *kiristää vyötä* (sv. *spänna bältet*). En möjlig orsak till att svaret har blivit felaktigt är att det svenska idiomerna kommer i den tredje rundan som informanten inte har gjort. Eftersom hen inte har övat detta idiom, har hen inte kunnat lära sig det.

Den fjärde uppgiften har varit svår i det första testet men i färdighetstest 2 har informanten lyckats bättre, så att hen har fått tre poäng. I färdighetstest 1 har informanten svarat tre gånger fel. Hen har översatt idiomerna *hävetä silmät päästään* med *skämmas som en...*, *suoralta kädeltä* med *strax* och *pitää näppinsä erossa* med *hålla om knäppar*. Däremot har *på rak arm* och *hålla fingrarna borta* blivit rätta i det andra testet. Det finns ett idiom där informanten har använt rätta ord men de står i fel form. Informanten har översatt idiomerna *kuunnella puolella korvalla* med *lyssna på halva öran* i färdighetstest 1 och *lyssnar med halv öra* i färdighetstest 2. Prepositionen har blivit rätt men adjektivet och substantivet är fortfarande i fel form.

Informanten har gett ViLLE motivationsvärde 2 i Likert-skalan, vilket innebär att hen inte upplever ViLLE som motiverande. Detta kan vara en orsak till att hen inte har gjort alla rundor i ViLLE. Enligt informanten är den minst motiverande övningen löpningsspelet och informanten har gett 1 av 5 i Likert-skalan till den. Hen konstaterar att övningen är för svår för långsamma skribenter. Informanten poängterar också att luckövningarna är frustrerande eftersom hen har haft problem att flytta på svarsstycken och det har varit svårt att få svarsstycken att falla på plats. Vidare framhäver informanten att övningen inte ryms på skärmen i sin helhet och att hen därför är tvungen att rulla på skärmen mycket. Trots dessa svårigheter har informanten gett 3 av 5 i Likert-skalan för

luckövningarna. Det är sålunda möjligt att de tekniska problem som informanten upplevt minskar det motivationsvärde som informanten har gett ViLLE. Den mest motiverande övningen har varit rallyspelet, men informanten ger inga argument varför det har varit motiverande.

4.2.3.2 Informant 2

Informant 2 har gjort bara fem övningar och använt ViLLE ca 22 minuter. Hen har fått 41 poäng av 270 möjliga i ViLLE. I tabell 4 presenterar jag informantens resultat i varje uppgift i färdighetstesten.

Tabell 4 Informant 2:s svar i båda färdighetstesten

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Rätta svar	4	5	2	4	3	3	0	1	9	13
Felaktiga svar	6	5	1	1	1	1	1	1	9	8
Tomma svar	0	0	6	4	1	1	3	3	10	8
Ord i fel form	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ord nära varandra	0	0	1	1	0	0	1	0	2	1

Sammanlagt har informanten fått 9 av 30 poäng i färdighetstest 1. I det andra testet har resultaten blivit något bättre, eftersom hen har fått 13 poäng. Förbättringen är dock inte så stor, endast 4 poäng. I den första uppgiften har hen fått en poäng mer i färdighetstest 2 än i färdighetstest 1. Det svar som har varit fel i det första testet men blivit rätt i det andra är *mellan fyra ögon*. Det är dock möjligt att ViLLE inte har påverkat inläringen av detta idiom eftersom *mellan fyra ögon* inte förekommer i de övningar som informanten har gjort. Annars har de felaktiga svaren i färdighetstest 1 förblivit felaktiga och de rätta svaren rätta.

I den andra uppgiften har informanten förbättrat sina resultat med två poäng. Det är intressant att hen har svarat två gånger *ha is i hatten* i stället för *ha is i magen*. Här syns tydligt finskans inverkan eftersom ordet *hatten* används i den finska motsvarigheten.

Informanten har också lämnat två tomma svar färre i det andra testet och därför fått två rätta svar mer. Det första idiomet som var felaktigt i färdighetstest 1 men blivit rätt i färdighetstest 2 är *det vattnas i munnen*. Här är det möjligt att ViLLE har haft en positiv inverkan eftersom idiomet förekommer i övningarna i den första rundan som informanten har gjort. Idiomet *på resande fot* som informanten också har fått rätt i det andra testet förekommer däremot inte i de övningar som informanten har gjort. Därför kan det konstateras att ViLLE inte har påverkat inläringen av detta idiom.

I den tredje uppgiften har det inte skett någon utveckling och informanten har fått samma poäng i båda testen. Hen har kunnat översätta de tre första idiomerna. Hen har lämnat översättningen av idiomet *rätta munnen efter matsäcken* tomt. Detta idiom finns inte i de ViLLE-övningar som informanten gjort vilket kan ha bidragit till att hen inte har lärt sig det. Vidare är idiomet ganska ovanligt både i svenska och finska och det kan vara en ytterligare orsak till att informanten inte har lyckats översätta idiomerna. Informanten har översatt idiomerna *för full hals* med *täysin rinnoin*. Idiomerna förekommer i de övningar som informanten har gjort men hen har inte lärt sig idiomernas betydelse på finska. ViLLE har således inte hjälpt informanten att lära sig detta idiom.

Resultaten i den fjärde uppgiften har förbättrats med ett poäng. Informanten har haft ett svar som har varit nära det rätta svaret för hen har skrivit *ha ... i mage*. Svaret visar, som tidigare konstaterats, att informanten inte känner till ordet *fjärilar* på svenska. Hen har emellertid översatt idiomerna rätt i det andra testet. Idiomerna förekommer också i de övningar som informanten har gjort i ViLLE och det är möjligt att informanten har lärt sig idiomerna med hjälp av ViLLE. Antalet tomma svar och felaktiga svar i denna uppgift har dock inte förändrats efter bruket av ViLLE.

Som motivationsvärde har informanten gett ViLLE 3 av 5 i Likert-skalan. Löpningsspelet, rallyspelet och flervalsövningen, har fått 4 av 5. Andra övningar har fått 3 av 5 i Likert-skalan. Det är dock intressant att informanten tycker att rallyspelet och löpningsspelet är de mest motiverande eftersom hen inte har gjort dessa övningar. Hen konstaterar om kombinationsövningar att det finns ganska mycket repetition men hen ger inga andra förklaringar till sina åsikter.

4.2.3.3 Informant 3

Informant 3 har gjort bara en övning i ViLLE och fått 10 av 270 poäng. I ViLLE har hen använt tid ca 10 minuter. Tabell 5 visar informantens svar i färdighetstesten.

Tabell 5 Informant 3:s svar i båda färdighetstesten

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Rätta svar	4	5	2	2	1	1	0	0	7	8
Felaktiga svar	6	5	1	5	2	2	0	2	9	14
Tomma svar	0	0	6	2	1	1	5	2	12	5
Ord i fel form	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ord nära varandra	0	0	1	1	1	1	0	1	2	3

I det första färdighetstestet har informanten fått sju av 30 poäng och i det andra färdighetstestet åtta av 30 poäng. Utvecklingen mellan testen är obetydlig. Förbättringen har skett i den första uppgiften. Det är intressant att två svar som var felaktiga i det första testet har blivit rätta men ett svar som var rätt i färdighetstest 1 har blivit fel i det andra testet. De idiom som har blivit rätta är *på stående fot* och *knäppa ngn på näsan*. Som konstaterats har informanten gjort bara en uppgift i ViLLE och dessa idiom förekommer inte i den övningen. Därför kan det noteras att ViLLE inte har påverkat inläringen av dessa idiom. Vad gäller idiomet *stå där med sin tvättade hals* har informanten svarat rätt i det första testet men fel i det andra. Idiomet är ganska ovanligt i svenska och det är möjligt att informanten har gissat rätt i det första testet.

Antalet rätta svar har inte förändrats i den andra uppgiften i färdighetstest 2, men det finns emellertid flera felaktiga svar. Detta beror på att informanten har lämnat färre tomma svar och försökt svara någonting. Svaren är dock alla felaktiga. Det finns ett intressant svar i denna uppgift. Informanten har svarat *ha en nagel i muskel*. Här är det möjligt att finskan påverkar svaret. I finskan finns det ett idiom *olla piikki lihassa* (sv. vara en påle i köttet). Informanten har möjligen förväxlat ordet *liha* (sv. kött) med *lihas* (sv. muskel). Vidare finns det ett svar där orden ligger nära varandra, dvs. informanten har svarat *stå på egna*

fötter. Som noterats, används också denna version i svenskan men jag anser att svaret är fel eftersom jag har använt ordet *ben* i ViLLE.

I den tredje uppgiften har svarsfördelningen förblivit densamma, för informanten har fått samma poäng i båda testen. Det enda rätta svaret är översättning av *ha gröna fingrar*. De felaktiga svaren gäller idiomerna *för full hals* vilket informanten har översatt *täysin rinnoin* i båda testen och *sticka huvudet i sanden* vilket informanten har översatt *pistää päätä piiloon* i det första testet och *ummistaa silmät* i det andra testet. Det svåraste idiomerna har varit *rätta munnen efter matsäcken* eftersom informanten inte har kunnat översätta det i någotdera av testen. Informanten har också översatt idiomerna *ha mage* med *olla pokkaa*. Den finska översättningen betyder samma sak men översättningen innehåller inte någon kroppsdel varför det har kategoriserats som fel svar.

I färdighetstest 1 har informanten lämnat hela den fjärde uppgiften tom. I det andra testet finns det endast två tomma svar kvar, men informanten har inte svarat rätt utan fått endast ett svar som är nära det rätta svaret. Hen har översatt *kuunnella puolella korvalla* med *lyssna med ett öra* och har lämnat bort adjektivet *halvt*. Detta idiom förekommer inte i den övning som informanten har gjort och det är svårt att säga varför hen nästan har lyckats översätta idiomerna. Det är möjligt att hen inte har velat gissa i det första testet men har försökt svara någonting i det andra. Det finns också två felaktiga svar. Informanten har översatt *på rak arm* med *skrakt hand*. Hen har sålunda använt en felaktig kroppsdel och haft en aning om vilket adjektiv som skulle kunna behövas här, men det har dock blivit fel. Informanten har också översatt idiomerna *hävetä silmät päästänsä* med *– ur sina ögon*.

Vad gäller ViLLE:s motivationsvärde har informanten gett 3 av 5 i Likert-skalan. Enligt informanten är de minst motiverande övningarna rallyspelet och löpningsspelet (spelen har fått 2 av 5) men hen har inte gett några förklaringar för detta. Den mest motiverande övningen är ordprovet och informanten har gett 4 av 5 i Likert-skalan för denna övning. Informanten motiverar sitt val med att ordprovet tvingar en att lära sig ord och fraser. Enligt informanten är det lätt att komma ihåg och använda nya ord även i sitt tal efter att ha lärt sig dem med hjälp av ordprovet. Kombinationsövningen, flervalsövningen och luckövningen (den övning där idiomerna saknar en kroppsdel) har också fått motivationsvärde 4 men informanten ger inte motiveringar för dem. Det är intressant att

den luckövning där man väljer en kroppsdel som saknas i idiomet har fått 4 av 5 men den luckövning där meningen saknar ett idiom har fått 3 av 4. Den har inte varit lika motiverande som den andra luckövningen. Det är svårt att säga vad informanten baserar sina värderingar på eftersom hen bara har gjort en kombinationsövning i ViLLE.

4.2.3.4 Informant 4

Jag har redan presenterat informant 4 i avsnitt 4.2.1.1 där jag redogör för de informanter som har fått det högsta och lägsta antalet rätta svar i färdighetstesten. Informant 4 är den som har fått det lägsta antalet rätta svar i båda testen. Informanten har inte alls använt ViLLE och därför har hen inte fått några poäng. I tabell 6 sammanfattas informantens svar i färdighetstesten.

Tabell 6 Informant 4:s svar i båda färdighetstesten

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Rätta svar	2	4	0	0	2	2	0	0	4	6
Felaktiga svar	8	6	2	0	1	0	0	0	11	6
Tomma svar	0	0	8	9	2	3	5	5	15	17
Ord i fel form	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ord nära varandra	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

I färdighetstest 1 har informanten fått 4 poäng och i det andra testet har hen fått 6 poäng. Förbättring i resultaten har skett i den första uppgiften. Det finns tre felaktiga svar i färdighetstest 1 som har blivit rätta i färdighetstest 2. Detta gäller idiomerna *trolla med knäna*, *ha huvudet på skaft* och *mellan fyra ögon*. Det finns emellertid ett svar som har varit rätt i färdighetstest 1 men blivit felaktigt i det andra testet, nämligen *stå där med sin tvättade hals*. Eftersom den första uppgiften är ett flervalstest är det möjligt att informanten har gissat rätt och därför fått bättre resultat.

I den andra uppgiften har informanten lämnat åtta luckor tomma. De ställen där informanten har svarat är också felaktiga. Hen har svarat *med öppna dörren* även om

idiomet kräver ordet *armar* i stället för *dörren* och *ha en nagel i spelet* i stället för *ha en nagel i ögat*. I det andra färdighetstestet har informanten lämnat dessa två idiom tomma och det finns bara ett svar. Informanten har skrivit *så långt ökat när* och det är svårt att säga om informanten har bara skrivit fel ordet *ökat* eller om hen verkligen har menat ordet *ökat*.

I den tredje uppgiften har informanten fått två rätta svar i båda testen. Hen har lyckats att översätta idiomerna *ha gröna fingrar* och *för full hals*. I färdighetstest 1 har informanten översatt idiomerna *sticka huvudet i sanden* med *syöksyä päättä pahkaa* men i det andra testet har informanten lämnat denna fråga tom. Hen har också lämnat två andra idiom tomma i båda testen, *ha mage* och *rätta munnen efter matsäcken*. Vidare har informanten lämnat hela fjärde uppgiften tom i båda färdighetstesterna.

Informanten upplever inte ViLLE som en motiverande inlärningsomgivning eftersom hen har gett 1 av 5 i Likert-skalan. Hen har gett alla övningar 2 av 5 och motiverar att hen inte har orkat söka finskspråkiga motsvarigheter för svenska idiom. Enligt informanten skulle det ha varit bättre om man genast såg de rätta svaren i övningarna och därför har hen inte ens velat börja öva idiom i ViLLE. Här syns tydligt att motivationen spelar en viktig roll i språkinläring eftersom informanten inte har velat lära sig idiom med hjälp av ViLLE, har inte hen lärt sig dessa idiom.

4.2.3.5 Informant 5

Informanten har använt ViLLE i ca 11 minuter och gjort sju av nio övningar i den första rundan. Hen har fått 69 av 270 poäng. I tabell 7 sammanfattas informantens svar i färdighetstesten.

Tabell 7 Informant 5:s svar i båda färdighetstesterna

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Rätta svar	6	6	3	6	4	4	0	1	13	17
Felaktiga svar	4	4	0	0	0	0	0	0	4	4
Tomma svar	0	0	6	2	1	1	5	4	12	7

Ord i fel form	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Ord nära varandra	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

Informanten har fått 13 av 30 poäng i det första testet och förbättrat sina resultat i det andra testet med 4 poäng då hen fått 17 poäng. Svaren i den första uppgiften har inte förändrats mellan färdighetstesten men det har skett utveckling i den andra uppgiften. I den andra uppgiften har informanten fått tre rätta svar mer i det andra testet. Vidare har antalet tomma svar minskat från sex till två. Informanten har lämnat idiomet *stå på egna ben* tomt i färdighetstest 1 men har skrivit *stå på egna fot* i det andra testet. Idiomet kräver dock pluralisform av substantivet i stället för singularis och ordet *fötter* är ovanligare i detta idiom än ordet *ben*. Vidare har informanten lyckats fylla i ytterligare två andra svar som hen har lämnat tomma i det första testet, nämligen *med öppna armar* och *gå med näsan i vädret*. Det finns två svar där substantivet står i fel form. Det första är *spetsa öron* i färdighetstest 1 men informanten har lärt sig den rätta formen i det andra testet, *spetsa öronen*. Vidare har informanten skrivit *ha en nagel i ögan* i det andra testet (svaret har varit tomt i färdighetstest 1). Hen har således vetat att ordet som saknas i idiomet är *öga* även om det är i fel form.

I den tredje uppgiften har informanten lyckats bra och hen har fått fyra av fem poäng. Det enda idiom som informanten inte har kunnat översätta är *rätta munnen efter matsäcken*. Som konstaterats tidigare, har detta idiom varit ett av de svåraste idiomerna att översätta till finska. I den fjärde uppgiften har informanten lämnat fem svar tomma i färdighetstest 1. I det andra testet finns det fyra tomma svar, men informanten har fått ett ytterligare rätt svar som är *ha fjärilar i magen*. Detta idiom finns i de övningar som informanten har gjort så det är möjligt att användningen av ViLLE har påverkat inlärningen av detta idiom.

Enligt informanten är ViLLE inte motiverande då hen har gett ViLLE motivationsvärde 2. Den mest motiverande övningen enligt informanten är kombinationsövning som har fått 4 av 5 i Likert-skalan. Hen motiverar sitt val med att det var lätt att uppfatta sambandet mellan det svenskspråkiga och finskspråkiga idiomet. De minst motiverande övningarna är löpningsspelet och rallyspelet som har fått motivationsvärde 1 av 5. Enligt informanten

är dessa spel ansträngande och hen konstaterar också att man lätt blir frustrerad på dem. Andra övningar har fått 3 av 5 i Likert-skalan förutom ordprovet som har fått 2 av 5.

4.2.3.6 Informant 6

Informant 6 är en av de informanter som har gjort alla övningar i ViLLE. Hen har fått sammanlagt 222 av 270 poäng och använt ca 1,5 timmar. Hen har gjort övningar flera gånger och har försökt några övningar från två till fyra gånger. I tabell 8 presenterar jag informantens svar i färdighetstesten.

Tabell 8 Informant 6:s svar i färdighetstesten

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2	F1	F2
Rätta svar	5	7	2	7	2	3	1	4	10	21
Felaktiga svar	5	3	2	2	2	1	0	0	9	6
Tomma svar	0	0	5	0	0	0	2	0	7	0
Ord i fel form	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Ord nära varandra	0	0	0	0	1	1	2	1	3	2

Sammanlagt har informanten fått tio poäng i färdighetstest 1 och 21 av 30 poäng i färdighetstest 2. Hen har således dubblerat sina poäng. I den första uppgiften har två felaktiga svar blivit rätta, nämligen idiomerna *ha huvudet på skaft* och *lägga benen på ryggen*. I den andra uppgiften har antalet rätta svar ökat tydligt och det finns inga tomma svar i det andra testet. Det finns två felaktiga svar i färdighetstest 1: *med öppna tankar* och *ha is i landet*. Det förstnämnda har inte blivit rätt i färdighetstest 2, eftersom informanten har svarat *med öppna ögonen*. Det andra idiomet har å andra sidan blivit rätt. I det första testet finns det ett svar där substantivet är rätt men står i fel form: *stå på egna benen*. Substantivet är emellertid i rätt form i det andra testet. Vidare har informanten substantivet i fel form i idiomet *ha en nagel i ögat* för hen har använt pluralis *ögonen*. I det första testet har denna lucka varit tom så det har skett utveckling mellan testen. Hen vet att det är ordet *öga* som saknas i uttrycken men hen har använt det i fel form.

I den tredje uppgiften har det skett bara en förändring. I det första testet har informanten översatt idiomet *sticka huvudet i sanden* direkt från svenska till finska (*hautaa päätä hiekkaan*) men i det andra testet har informanten översatt idiomet rätt. Även om informanten har gjort alla övningar i ViLLE, har hen inte lärt sig idiomet *rätta munnen efter matsäcken*. I båda testen har informanten översatt detta idiom fel: *kiristää kukkaronnyörejä* och *kiristää säkinsuuta*. Vidare har informanten ett svar där hen har använt ett synonymt uttryck: hen har översatt idiomet *ha mage* med *olla pokkaa*.

I den fjärde uppgiften har informanten fått ett rätt svar i färdighetstest 1 men det finns två svar där det syns att hen har haft en aning om vad idiomet skulle kunna heta på svenska. Hen har översatt idiomet *hävetä silmät päästään* med *skämmas ögon ur huvudet*, dvs. hen har översatt idiomet direkt från finska till svenska. Översättning av idiomet har emellertid blivit rätt i det andra testet. Idiomet *kuunnella puolella korvalla* har informanten översatt med *lyssnar på halva öran*. Hen använder fel preposition och adjektivet och substantivet står i fel form. I det andra testet är svaret fortfarande felaktigt för hen har skrivit *lyssnade med halva öra* men hen har här rätt preposition och substantivet i rätt form även om obestämd artikel *ett* saknas. Annars har de två tomma svar som finns i färdighetstest 1 blivit rätta i det andra testet.

Informanten förhåller sig neutralt till ViLLE och hen har gett motivationsvärde 3 av 5 i Likert-skalan. Enligt informanten har de mest motiverande övningarna varit kombinationsövningen och rallyspelet och hen har gett dem 5 av 5. Hen ger inga motiveringar för detta men hen poängterar att hen tycker mest om luckövningar. Informanten konstaterar att det var nyttigt att man genast ser vilka svar som har varit felaktiga när man skickar in sina svar och kan korrigera svaren. Den minst motiverande övningen är löpningsspelet. Informanten motiverar att det var svårt att veta vad som varit fel eftersom de rätta svaren inte syns.

4.2.3.7 Informant 7

Jag har redan presenterat informant 7 eftersom hen har fått det högsta antalet rätta svar i färdighetstest 1. Hen är också intressant eftersom hen har använt mest tid i ViLLE, cirka 3,5 timmar. Informanten har fått de högsta poängen i ViLLE av alla informanter, nämligen 58 av 270 poäng. I tabell 9 sammanfattas hens svar i färdighetstesten.

Tabell 9 Informant 7:s svar i båda färdighetstesten

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>
Rätta svar	4	8	4	10	4	5	0	5	12	28
Felaktiga svar	6	2	0	0	1	0	0	0	7	2
Tomma svar	0	0	4	0	0	0	5	0	9	0
Ord i fel form	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Ord nära varandra	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0

I det första färdighetstestet har informanten fått totalt 12 poäng av 30 och i det andra testet har hen fått 28 poäng. Informantens kunskaper har således utvecklats mycket. De felaktiga svaren i det andra testet finns i den första uppgiften. De idiom som är felaktiga är *vara på örat* och *lägga benen på ryggen*. Det är svårt att säga varför informanten inte har kunnat dessa idiom. En orsak till detta kan exempelvis vara att hen inte har förstått svarsalternativen.

I den andra uppgiften har informant fått fyra av tio poäng i färdighetstest 1 medan hen har fått fulla poäng i det andra testet. Informanten har således förbättrat sina resultat tydligt i denna uppgift. I det första testet finns fyra tomma svar. Vidare har informanten använt substantivet i fel form i idiomet *så långt ögonen når* även om idiomet kräver substantivet i singularis *ögat*. Informanten har också svarat *stå på egna fötter* i det första testet men i det andra testet har svaret blivit rätt *stå på egna ben*.

Informanten har lyckats bra med den tredje uppgiften i båda testen. I färdighetstest 1 är det enda felet översättning av idiomet *rätta munnen efter matsäcken*, som informanten har översatt idiomet med *laittaa pussin suu kiinni*. Svaret har dock blivit rätt i det andra testet och informanten är en av de få informanter som har kunnat översätta detta idiom rätt i det andra testet. Det är också anmärkningsvärt att informanten har lämnat hela fjärde uppgiften tom i färdighetstest 1 men i det andra testet har hen fått fulla poäng.

En orsak till att informanten har tillbringat mycket tid i ViLLE är att hen har listat alla idiom som används i denna studie i ett häfte och också skrivit dem i en Word-fil. Detta kan också förklara informantens tidsanvändning i ViLLE. Hen har inte gjort övningarna hela tiden utan hen har använt tid för att skriva upp idiomerna. ViLLE:s system registrerar emellertid hela den tid då övningen är öppen. Informanten berättar också att hen har använt sin egen lista för att lära sig idiomerna vilket betyder att hens inläring inte bara har skett med hjälp av ViLLE utan andra inläringssätt har också använts. Hen konstaterar också att det var mycket lättare att göra det andra färdighetstestet eftersom hen använt så mycket tid för att öva idiom.

Att informanten också har använt andra sätt att lära sig dessa idiom visar att hen har varit mycket motiverad. Enligt informanten är ViLLE mycket motiverande och hen har gett 5 av 5 i Likert-skalan till den. Informanten konstaterar att ViLLE är en bra omgivning för att lära sig nya uttryck, eftersom det är möjligt att indela de nya uttrycken i mindre grupper och man behöver inte lära sig allt på en gång. Löpningsspelet får 3 av 5 i Likert-skalan. Informanten tycker att denna övning har varit svår eftersom man måste skriva snabbt i den. I spelet finns det en tidsgräns som är 20 sekunder. Man kan förkorta den men inte förlänga. Flervalsövningen har fått Likert 4 av 5 och alla andra övningar Likert 5 av 5.

4.2.3.8 Informant 8

Informant 8 är den andra informanten som har fått de högsta poängen i färdighetstest 2. Hen har också näst högsta poäng i ViLLE: 248 av 270 poäng. Informanten har använt ca en timme och 20 minuter i ViLLE och hen har gjort alla övningar. Tabell 10 visar informantens resultat i båda färdighetstesterna.

Tabell 10 Informant 8:s svar i färdighetstesterna

	Uppgift 1		Uppgift 2		Uppgift 3		Uppgift 4		Totalt	
	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>
Rätta svar	3	9	2	10	2	4	0	5	7	28
Felaktiga svar	7	1	0	0	0	0	0	0	7	1
Tomma svar	0	0	8	0	2	0	5	0	15	0

Ord i fel form	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ord nära varandra	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1

I det första färdighetstestet har informanten fått totalt sju poäng men i det andra testet har hen fått 28 poäng av totalt 30 poäng. Detta visar att hen märkbart har förbättrat sina testresultat i det andra testet och att det finns bara två fel i det andra testet. Det ena felaktiga svaret finns i flervalstestet. Informanten har svarat att idiomet *lägga benen på ryggen* betyder 'skydda sig' även om det betyder 'fly'. Det andra svaret som inte är rätt finns i den tredje uppgiften där informanten har översatt idiomet *ha mage* med *olla pokkaa* som är ett alternativt uttryck.

I det första testet finns det många tomma svar i den andra och fjärde uppgiften, nämligen åtta respektive fem tomma svar. Informanten har dock fått alla svar rätt i det andra testet. Det kan konstateras att informantens produktiva kunskaper har blivit bättre eftersom hen har haft problem att producera idiom på svenska i det första testet.

I allmänhet verkar informanten ha varit motiverad att lära sig idiom med hjälp av ViLLE. Informanten har bedömt ViLLE 4 av 5 i Likert-skalan och hen tycker att ViLLE är motiverande. Hen konstaterar att kombinationsövningarna, rallyspelet, flervalsövningen och luckövningen har varit de mest motiverande eftersom de är underhållande och tillräckligt utmanande. Däremot är löpningsspelet och ordprovet inte motiverande då man måste skriva idiomet från finska till svenska och om det finns ett enda fel, är hela svaret fel enligt ViLLE. Dessa övningar har också varit de svåraste.

4.2.3.9 Informant 9

Informant 9 har gjort bara två övningar, som båda är kombinationsövningar, i den första rundan i ViLLE. Hen har använt ca 20 minuter och fått 12 av 270 poäng. I tabell 11 presenterar jag informantens svar i färdighetstesten.

Tabell 11 Informant 9:s svar i båda färdighetstesten

Uppgift 1	Uppgift 2	Uppgift 3	Uppgift 4	Totalt
-----------	-----------	-----------	-----------	--------

	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>	<i>F1</i>	<i>F2</i>
Rätta svar	5	5	1	1	2	2	0	0	8	8
Felaktiga svar	5	5	1	2	2	2	5	2	13	11
Tomma svar	0	0	7	6	0	0	0	2	7	8
Ord i fel form	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Ord nära varandra	0	0	1	1	1	1	0	0	2	2

Informanten har fått åtta poäng av 30 i båda testen, vilket betyder att hens resultat inte har förändrats. I den första uppgiften har informanten fått hälften av poängen i båda testen och det har inte skett några förändringar i svaren. Detta betyder att de svar som har varit rätta och felaktiga i färdighetstest 1 har förblivit desamma i det andra testet. I den andra uppgiften har antalet rätta svar inte förändrats men antalet tomma svar har minskat med ett och antalet felaktiga svar har ökat med ett. I färdighetstest 2 har informanten svarat fel i sådana luckor där hen har lämnat svaret tomt i det första testet. Exempelvis har hen svarat *sjuk i minnet* och *ha en nagel i rycken*. I färdighetstest 1 har informanten också svarat *gå med ut i vädret* men lämnat svaret tomt i det andra testet. I de andra svaren har det inte skett någon förändring.

I den tredje uppgiften har informantens svar inte heller förändrats jämfört med färdighetstest 2. Hen har översatt idiomerna *ha gröna fingrar* och *ha mage rätt* men idiomerna *sticka huvudet i sanden* och *rätta munnen efter matsäcken* har varit felaktiga i båda testen: informanten har översatt dem *elää kuplassa* respektive *laskea veroja*. Det finns ett svar som på sätt och vis är rätt. Informanten har nämligen översatt idiomerna *för full hals* med *täysillä*. *Täysillä* är dock inte något idiom varför svaret har kategoriserats som felaktigt.

I den fjärde uppgiften i färdighetstest 1 har informanten försökt översätta idiomerna från finska till svenska men hen har skrivit bara ett eller två ord. Hen har alltså inte skrivit hela idiomerna. I det andra testet har informanten lämnat två svar tomma och hen har inte ens försökt översätta dessa idiom. Det finns två felaktiga svar. För det första har informanten översatt idiomerna *ha fjärilar i magen* med *ha förflutningar i magen*. Detta idiom förekommer i de övningar som informanten har gjort. Det är möjligt att informanten har kommit ihåg att det är något ord som börjar med bokstaven *f* som finns i idiomerna men inte

Ord nära varandra	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Informanten har fått de högsta poängen i färdighetstest 1 av alla informanter: 17 av 30 poäng. I det andra testet har hen fått hela 10 poäng fler, 27 poäng. I den första uppgiften har informanten förbättrat sina resultat med två poäng. De svar som har förblivit felaktiga gäller idiomerna *vara på örat* och *efter hand*, som i allmänhet har varit svåra. Informanten har i båda testen svarat *lyssna* respektive *efteråt*. De idiom som har blivit rätta i det andra testet är *trolla med knäna* och *lägga benen ryggen*.

Informanten har fått de bästa poängen i den andra uppgiften i färdighetstest 1 i jämförelse med de övriga informanterna. I det första testet har hen fått fem rätta och fyra felaktiga svar. De felaktiga svaren har blivit rätta i det andra testet men hen har svarat *stå på egna fötter* i båda testen. Användning av ViLLE har således inte påverkat detta idiom. Ordet *fötter* används också i idiomet vilket kan vara orsaken till att svaret har förblivit detsamma. I den tredje och fjärde uppgiften har informanten två felaktiga svar i båda uppgifterna i färdighetstest 1. I den tredje uppgiften har informanten översatt idiomerna *rätta munnen efter matsäcken* med *leikata menoja* och *för full hals* med *täysin rinnoin* men dessa har blivit rätta i färdighetstest 2. I den fjärde uppgiften har informanten översatt idiomerna *på rak arm* med *på rak hand* och *hålla fingrarna borta* med *hålla händerna borta*. Informanten har nästan kunnat översätta idiomerna men substantivet i båda fallen är fel. Dessa två idiom har emellertid blivit rätta i det andra testet.

Informanten förhåller sig neutralt till ViLLE och hen har gett motivationsvärde 3 av 5. Enligt informanten är ViLLE invecklad och den är inte inspirerande. Informanten konstaterar att de mest motiverande övningarna är kombinationsövningen och luckövningarna eftersom man kan gissa vad som är rätt och fel. Det är också lätt att korrigera felaktiga svar i dessa övningar. Enligt informanten fungerar flervalsövningen också bra men hen ger inga andra motiveringar varför de är bra övningar. Enligt informanten är rallyspelet roligt, men löpningsspelet är tråkigt eftersom man behöver skriva den exakta formuleringen av idiomerna. Om man gör ett enda fel, är hela svaret fel, vilket minskar motivationen.

5 Sammanfattning och diskussion

I det föregående kapitlet har jag presenterat analysen av materialet. I detta avsnitt sammanfattar jag de resultat som analysen har gett. Vidare diskuterar jag resultaten med hjälp av mina forskningsfrågor i ljuset av tidigare forskning som jag har redogjort för i kapitel 2. I slutet av kapitlet diskuterar jag också det som har varit problematiskt med denna avhandling och föreslår möjliga framtida forskningsteman.

Min första forskningsfråga var hur väl studerande känner till idiom. Analysen visar att informanterna förstår idiom bättre än de kan producera dem. Informanterna har stora problem med de uppgifter där de själva måste producera antingen det ord som saknas i idiomet eller hela idiomet. Detta stämmer med det som kommer fram i tidigare forskning, dvs. det är lättare att förstå ett ord än att producera det i sin egen produktion (Enström 2013:175). Enligt González-Fernández och Schmitt (2017: 284) är den produktiva kunskapen mer avancerad och min undersökning visar också att informanterna har svårigheter med att producera idiom. I den första uppgiften har sådana idiom som är frekventa eller har en motsvarighet i finskan varit lätta att förstå. Mäntylä (2004) har fått liknande resultat enligt vilka idiom som har motsvarighet i finska verkar vara lätta för andraspråksinlärare. Däremot har de idiom som inte har någon motsvarighet eller som är ovanliga varit svåra för informanterna.

Den andra uppgiften har tydligt varit svårare eftersom informanterna själva behövde skriva det ord som saknas i idiomet. Några idiom, så som *stå på egna ben* och *med öppna armar* har varit lätta. Det faktum att dessa idiom också finns på finska kan vara en förklaring till att informanterna känner till idiomerna. Som Carroll m.fl. (2016:413) påpekar, är sådana idiom som är desamma i både första- och andraspråk lättare för en andraspråksinlärare att processa. Det finns dock några andra idiom, t.ex. *så långt ögat når*, som nästan är desamma i finska och svenska men som ändå har orsakat problem för informanterna. Tidigare forskning har visat att andraspråksinlärare kan anse att idiom i deras förstaspråk inte skulle kunna förekomma i deras andraspråk vilket kan ha bidragit till svårigheterna (Liu 2008: 102). Det är också möjligt att kontexten, i vilken idiomet förekommer, har varit svår för informanterna att förstå. Också finskans inverkan på valet

av ord, dvs. transfer, syns i några fall. Exempelvis har en informant svarat *ha is i hatten* som är en direkt översättning från det finska idiomet *olla jäitä hatussa*.

Den lättaste uppgiften har varit att översätta idiomerna från svenska till finska. Informanterna har fått över hälften av poängen redan i det första färdighetstestet. Även om de svenskspråkiga och finskspråkiga idiomerna skiljer sig något (de har exempelvis en annan kroppsdel), har informanterna lyckats översätta dem till finska och använt den finskspråkiga motsvarigheten. Bara idiomerna *rätta munnen efter matsäcken* (*suu säkkiä myöten*) har varit svårt och ingen har känt till detta idiom. Detta kan bero på att idiomerna är ovanligt både i svenska och finska. Många har översatt idiomerna *ha mage* med *olla pokkaa* som har samma betydelse som *olla otsaa*. Eftersom informanterna mestadels är mellan 19 och 25 år, är de möjligen mer vana vid uttrycket *olla pokkaa* än vid *olla otsaa*. Exempelvis ger Google 7 150 träffar för *olla otsaa* men *olla pokkaa* får tydligen flera träffar, nämligen 22 100. *Olla pokkaa* är sålunda vanligare än *olla otsaa*.

En annan svår uppgift har varit den fjärde uppgiften där informanterna har översatt finskspråkiga idiom till svenska. Hälften av informanterna har lämnat denna uppgift tom. Det lättaste idiomerna har varit *ha fjärilar i magen* som tre informanter har kunnat översätta. Bara en informant har lyckats översätta idiomerna *skämmas ögonen ur sig* och *lyssna med ett halvt öra* rätt. Å andra sidan har ingen kunnat översätta idiomerna *hålla fingrarna borta* och *på rak arm*. En orsak till detta kan vara att det finska idiomerna motsvarande *hålla fingrarna borta* innehåller ordet *näppi* som kan ha varit svårt för informanter. I idiomerna *på rak arm* har några använt ordet *hand* i stället för *arm*. Detta beror troligen på det att man på finska kan säga *käsi* när man syftar både på arm och hand och det inte kommer fram vilket ord som menas i den finskspråkiga motsvarigheten.

Att producera idiom själv har varit svårt är inte överraskande eftersom det kräver mer språkkunskaper än att förstå idiom (Enstöröm 2013: 175). Det är också möjligt att det finns främmande ord som behövs i idiom och som informanter inte känner till. Det är svårt att producera ett idiom om man inte känner till något ord, speciellt när idiom har en fixerad form. Liu (2008: 102) konstaterar att just detta orsakar svårigheter för inlärare eftersom de måste komma ihåg idiomets exakta form. Inlärare kan också vara rädda att göra fel och därför kan undvika att försöka skriva ett idiom (ibid.).

Min andra forskningsfråga var om användning av en elektronisk inlärningsomgivning påverkar inläringen av idiom. Jämförelsen mellan färdighetstesten har visat att det har skett utveckling mellan testen och informanterna har klarat sig bättre i det andra testet efter att ha övat idiom i ViLLE. Vidare visar analysen av informanternas individuella utveckling att de informanter som har använt ViLLE mycket tydligt har förbättrat sina resultat i det andra testet. Nation (2011:108) påpekar att datorstödd ordinläring är effektiv eftersom inlärare kan göra övningar så många gånger som de vill. De inlärare som har använt ViLLE har fått mycket repetition vilket kan ha underlättat inläringen av idiom. Det har däremot inte skett mycket utveckling hos de informanter som inte använt ViLLE. Detta resultat är intressant eftersom det skiljer sig från det som Kivi (2016) fått. Enligt honom finns det inte någon direkt korrelation mellan de ökade kunskaperna i böjning av verb i den fjärde konjugationen och tidsanvändning och poäng i ViLLE (Kivi 2016:70). I verbinsläring är det möjligt att informanterna har lärt sig böjning av oregelbundna verb tidigare i skolan eller att de har kunnat använda t.ex. någon lista över verb för att lära sig dem. Även om det finns nya verb för informanterna, är böjningsformer av oregelbundna verb troligen bekanta för dem. I min undersökning är det däremot möjligt att det finns helt nya idiom för informanterna och därför syns inläringen bättre eftersom de inte har fått så bra resultat i det första färdighetstestet.

Den tredje forskningsfrågan gällde om informanterna upplever ViLLE som en motiverande inlärningsomgivning. Informanterna har i genomsnitt gett ViLLE 3 av 5 i Likert-skalan vilket betyder att de förhåller sig neutralt till ViLLE. ViLLE är således inte vare sig speciellt motiverande eller helt omotiverande enligt deras bedömning. Detta stämmer med de resultat som Kivi (2016) har fått: informanterna i hans studie förhåller sig också neutralt till ViLLE. Ingen av informanterna har nämnt att pris skulle ha motiverat dem även om poäng och pris borde motivera inlärare enligt Hamari m.fl. (2014: 3027).

Av de olika övningstyperna anses kombinationsövningen vara den mest motiverande. Enligt informanterna har det varit lätt att bekanta sig med idiomerna och man behöver inte själv söka idiomerna i ordböcker. Däremot har det minst motiverande varit löpningsspelet som i medeltal har fått 2,1 i Likert-skalan. Informanterna har kritiserat spelet eftersom det inte finns tillräckligt mycket tid att skriva ett svar. Detta gäller speciellt långsamma

skribenter. Vidare är hela svaret fel enligt ViLLE om det finns ett enda skrivfel. Detta är omotiverande eftersom informanten inte vet vad som har varit felaktigt i svaret. Å andra sidan har det andra spelet *rallyspel* fått tydligt bättre motivationsvärde 3,5 av 5. Här syns också att det är mer krävande att producera idiom än att förstå dem (se t.ex. Enström 2013, Carroll m.fl. 2016). I löpningsspelet måste informanterna skriva hela idiomet medan de i rallyspelet måste bara välja det ord som saknas i idiomet.

Man måste dock ta hänsyn till att de motivationsvärden som informanterna har gett inte alla är pålitliga. Med detta menar jag att några informanter har gett ett motivationsvärde för sådana övningar som de inte har gjort och därför är det svårt att säga vad de baserar sina utvärderingar på. Det är möjligt att någon övningstyp låter motiverande för informanterna. En annan möjlighet är att informanterna har gjort en övning och tyckt att den inte var motiverande och därför anser de att andra övningar inte heller är motiverande. Dessa faktorer bidrar till att resultatet gällande ViLLE:s motivationsvärde inte är helt reliabelt.

Det finns några förslag på vilket sätt ViLLE skulle kunna utvecklas. Informanterna önskar att man skulle kunna se de rätta svaren när man lämnar in sina svar. Då skulle det vara lättare för studenter att se vad som har varit felaktigt i svaren. Om man inte ser varför något svar har varit felaktigt, är det svårt att korrigera svaret. Enligt informanterna är det också problematiskt att ett enda skrivfel gör hela svaret felaktigt i övningar där studenter själva skriver ett svar. Detta sker även i de fall där felet endast utgörs av ett extra mellanslag. Speciellt i löpningsspelet skulle detta vara nyttigt eftersom man måste skriva svaret snabbt och man lätt då kan göra ett skrivfel. Därtill skulle det vara bättre om man kunde sätta en längre tidsgräns i löpningsspelet eftersom man nu har bara 20 sekunder att skriva svaret. Det är inte tillräckligt för att skriva ett längre svar, t.ex. något idiom.

I ViLLE kan övningar vara antingen sådana som ViLLE automatiskt bedömer eller sådana som läraren bedömer själv. I denna avhandling har jag använt de övningstyper som ViLLE automatiskt bedömer. Därför har informanterna inte kunnat öva användning av idiom i sin egen produktion. Därtill behöver informanterna inte använda idiom i egen produktion i färdighetstestet vilket betyder att de inte testas om de kan använda idiom rätt i texter. I färdighetstestet är idiom som saknas i meningen givet färdigt, dvs.

informerarna behöver inte fundera på vilket idiom som saknas utan de bara skriver idiomet som ges i uppgiften. Därför skulle det också vara nyttigt att studera hur informerarna börjar använda dessa idiom i sin egen fria produktion.

Resultaten i denna studie kan inte generaliseras eftersom bara tio informanter har deltagit i undersökningen. I framtiden skulle det vara nyttigt att studera ett större antal informanter för att få en bättre bild på inläring av idiom med hjälp av en elektronisk inlärningsomgivning och i allmänhet av användning av en elektronisk inlärningsomgivning i samband med inläring av ordförråd. Vidare har tidigare forskning i datorstödd språkinläring mest fokuserat på inläring av engelska (Smith 2016: 21). Även om det är möjligt att tillämpa resultaten från dessa undersökningar till andra språk, skulle det vara viktigt att man också studerar svenska som andraspråk i samband med datorstödd språkinläring. Det skulle också vara intressant att undersöka olika slags inlärningsomgivningar och övningstyper som de innehåller för att se hurdana nackdelar och fördelar de har och vilken som är den lämpligaste för inläring av nya ord.

Digitaliseringen ger nya möjligheter för språkinläringen och -undervisningen. Exempelvis kan inlärare få direkt feedback och de kan göra övningar så många gånger som de vill. Lärare däremot får veta vad som har varit lätt eller svårt för inlärare och kan hjälpa dem bättre. Det är viktigt att man undersöker datorstödd språkinläring för att olika inlärningsomgivningar ska kunna utvecklas och förbättras så att de blir mer motiverande och aktiverar inlärare mer. Det behövs dock mer forskning inom datorstödd språkinläring i samband med svenska som andraspråk och denna avhandling kan förhoppningsvis inspirera till flera undersökningar om liknande teman.

Litteratur

- Abrahamsson, Niclas, 2009: *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.
- Abrams, Sandra Schamroth & Walsh, Sara, 2014: Gamified Vocabulary. Online Resources and Enriched Language Learning. I: *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 58(1). S. 49–58.
- Alanen, Riikka, 2011: Kysely tutkijan työkaluna. I: Kalaja, Paula, Alanen Riikka & Dufva, Hannele (red.), *Kieltä tutkimassa: tutkielman laatijan opas*. S. 146–161.
- Alminoja, Jussi, 2018: *Webbinlärningsomgivning I språkinläring: en bra dräng, men en dålig värd*. Avhandling Pro-gradu. Åbo universitet: Humanistiska fakulteten.
- Bahadorfar, Maryam, 2013: The Impact of Computer-Assisted Language Learning in Teaching Vocabulary. I: *Language in India* 13(1). S. 249–257.
- Carrol, Gareth, Conklin, Kathy & Gyllstad, Henrik, 2016: Found in Translation: The Influence of the L1 on the Reading of Idioms in a L2. I: *Studies in Second Language Acquisition* 38. S. 403–443.
- Cieśliska, Anna, 2006: On Building Castles on the Sand, or Exploring the Issue of Transfer in the Interpretation and Production of L2 Fixed Expressions. I: Arabski, Janusz (red.), *Cross-linguistic influences in the second language lexicon*. Buffalo: Multilingual Matters. S. 226–245.
- Conklin, Kathy & Schmitt, Norbert, 2008: Formulaic Sequences: Are They Processed More Quickly than Nonformulaic Language by Native and Nonnative Speaker? I: *Applied Linguistics* 29(1). S. 72–89.
- Dörnyei, Zoltán, 1998: Motivation in second and foreign language learning. I: *Language Teaching*, 31(3). S. 117–135.
- Ellis, Nick, 1994: Vocabulary Acquisition: The Implicit Ins and Outs of Explicit Cognitive Mediation. I: Ellis, Nick C. (red.), *Implicit and Explicit Learning of Languages*. London: Academic Press. S. 211–282.
- Ellis, Rod, 2009: Implicit and Explicit Learning, Knowledge and Instruction. I: Ellis, Rod, Loewen, Shawn, Elder, Catherine, Erlam, Rosemary, Philip, Jennifer & Reinders, Hayo (red.), *Implicit and Explicit Knowledge in Second Language Learning, Testing and Teaching*. Bristol: Multilingual Matters. 3–25.
- Enström, Ingegerd, 2013: Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. S. 169–196.
- 2016: *Ordens värld. Svenska ord – struktur och inläring*. Andra upplagan. Stockholm: Hallgren och Fallgren.
- Figuroa, Jorge Francisco, 2015: Using Gamification to Enhance Second Language Learning. I: *Digital Education Review*, 27. S. 32–54.
- Gardner, R. C., 1985: *Social Psychology and Second Language Learning*. The Role of Attitudes and Motivation. London: Edward Arnold.
- González-Fernández, Beatriz & Schmitt, Norbert, 2017: Vocabulary Acquisition. I: Loewen, Shawn & Sato, Masatoshi (red.), *The Routledge Handbook of Instructed Second Language Acquisition*. New York: Routledge S. 280–298.
- Hamari, Juho, Koivisto, Jonna & Sarsa, Harri, 2014: Does Gamification work? – A Literature Review of Empirical Studies on Gamification. I: *47th Hawaii International Conference on System Science*. S. 3025–3034.

- Hamari, Juho & Nousiainen, Tuula, 2015: Why Do Teachers Use Game-Based Learning Technologies? The Role of Individual and Institutional ICT Readiness. I: Bui, Tung. & Sprague, Ralph. (red.), *Proceedings of the 48th Hawaii International Conference on System Sciences*. S. 682–691.
- Hammarberg, Björn, 2013: Teoretiska ramar för andraspråksforskning. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. S. 27–84.
- Kapp, Karl, Blair, Lucas & Mesch, Rich, 2014: *The Gamification of Learning and Instruction Fieldbook: Ideas into Practice*. San Fransisco: Wiley.
- Kivi, Teemu, 2016: *Användning av elektroniska ViLLE-uppgifter i verbinlärning på universitetsnivå*. Avhandling pro gradu. Åbo universitet: Humanistiska fakulteten.
- Kjellmer, Göran, 1996: Idiomen, kollokationerna och lexikonet. I: *LexicoNordica* 3. S. 79–91.
- Langlotz, Andreas, 2006: *Idiomatic Creativity. A cognitive-linguistic model of idiom representation and idiom-variation in English*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Leow, Ronald P. & Zamora, Celia C., 2017: Intentional and Incidental L2 Learning. I: Loewen, Shawn & Sato, Masatoshi (red.), *The Routledge Handbook of Instructed Second Language Acquisition*. New York: Routledge S. 33–49.
- Levy, Michael & Hubbard, Philip, 2005: Why call “CALL”? I: *Computer-assisted Language Learning*, 18(3). S. 143–149.
- Lightbown, Patsy M. & Spada, Nina, 2013: *How Languages are Learned*. Oxford: Oxford University Press.
- Lintunen, Pekka & Pietilä, Päivi, 2014: Kielen oppiminen ja opettaminen. I: Lintunen, Pekka & Pietilä, Päivi (red.), *Kuinka kieltä opitaan? Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle*. Helsinki: Gaudeamus. S. 11–25.
- Liu, Dilin, 2008: *Idioms. Description, Comprehension, Acquisition, and Pedagogy*. New York: Routledge.
- Mirzaii, Mostafa, 2012: Implicit Vs. Explicit Vocabulary Learning: Which Approach Serves Long-term Recall Better? I: *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 18(2). S. 1–12.
- Mäntylä, Katja, 2004: *Idioms and language users: the effect of the characteristics of idioms on their recognition and interpretation by native and non-native speakers of English*. Jyväskylä Studies in Humanities 13. [Online]. Tillgänglig: <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/13453> Hämtad: 17 augusti 2017.
- Nation, I. S. P., 2011 [2001]: *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: University Press.
- Niemi, Sinikka, 2004: Ruotsin ja suomen idiomatiikka yhteisen kulttuuritaustan indikaattorina. I: Nenonen, Marja (red.), *Papers from the 30th Finnish Conference of Linguistics, Joensuu, May 15-16, 2003*. Joensuu: Joensuun yliopistopaino. S. 151–157.
- 2004b: Svenskans kroppsdelssidiom ur ett språktypologiskt perspektiv. I: Melander, Björn, Melander Marttala, Ulla, Nyström, Catharina, Thelander, Mats & Östman, Carin (red.): *Svenskans Beskrivning* 26. Uppsala. S. 246–254.
- Niitemaa, Marja-Leena, 2014: Kuinka vieraan kielen sanoja opitaan ja opetetaan. I: Lintunen, Pekka & Pietilä, Päivi (red.), *Kuinka kieltä opitaan? Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle*. Helsinki: Gaudeamus. S. 138–164.

- Pietilä, Päivi, 2014 Yksilölliset erot kielenoppimisessa. I: Lintunen, Pekka & Pietilä, Päivi (red.), *Kuinka kieltä opitaan? Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle*. Helsinki: Gaudeamus. S. 45–67.
- Prentice, Julia, 2010: *Käppen i hjulen - Behärskning av svenska konventionaliserade uttryck bland gymnasieelever med varierande språklig bakgrund*. Göteborg: Institutet för svenska som andraspråk.
- Prentice, Julia & Sköldbberg, Emma, 2013: Flerordsenheter – ur ett andraspråksperspektiv. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.): *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. S. 197–220.
- Pulsa, Jenni, 2015. *Online-dialogövningar som ett sätt att träna muntliga kunskaper - en fallstudie på användning av webbaserade läromedel hos gymnasister*. Avhandling Pro-gradu. Tammerfors universitet: Fakulteten för språk-, översättnings- och litteraturvetenskap
- Reinders, Hayo & Stockwell, Glenn, 2017: Computer-Assisted SLA. I: Loewen, Shawn & Sato, Masatoshi (red.): *The Routledge Handbook of Instructed Second Language Acquisition*. New York: Routledge. S. 361–376.
- Sivanova-Chanturia, Anna, Conklin, Kathy & Schmitt, Norbert, 2011: Adding more fuel to the fire: An eye-tracking study of idiom processing by native on non-native speakers. I: *Second Language Research* 27(2). S. 251–272.
- Sköldbberg, Emma, 2004: *Meijerbergs Arkiv för svensk ordforskning - Korten på bordet*. Göteborg: Elanders Infologistics Väst AB.
- Smith, Bryan, 2016: *Technology in Language Learning: an overview*. New York: Routledge.
- Språkbanken = <https://spraakbanken.gu.se/korp>. Hämtat 14 oktober 2017.
- Stockwell, Glenn, 2012: Introduction. I: Stockwell, Glenn (red.), *Computer-Assisted Language Learning. Diversity in Research and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press. S. 1–13.
- Stockwell, Glenn, 2013: Technology and Motivation in English-Language Teaching and Learning. I: Ushioda, Ema (red.), *International Perspectives on Motivation: Language Learning and Professional Challenges*. S. 156–175.
- Stockwell, Glenn & Tanaka-Ellis, Nobue, 2012: Diversity in environments. I: Stockwell, Glenn (red.), *Computer-Assisted Language Learning. Diversity in Research and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press. S. 71–89.
- Sundman, Marketta, 2011: Helsekvenser i finska grundskoleelevers skrivande. I: Edlund, Ann-Catrine & Mellenius, Ingmarie (red.), *Svenskans Beskrivning 31*. Umeå: Print & Media, Umeå Universitet. S. 327–336.
- Tabot, Arreytambe, Oyibo, Kiemute & Mohamed, Hamada. 2013: E-learning Evolution: Past, present and the Future. I: *E-Learning: New Technology, Application and Future Trends*. S. 1–33.
- Viberg, Åke, 1988: Ordförråd och ordinlärning. Några utgångspunkter för en studie av hur ordförrådet lärs in. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.), *Första symposiet om svenska som andraspråk. Volym I: Föredrag om språk, språkinlärning och interaktion*. Stockholm: Centrum för tvåspråkighetsforskning. S. 215–233.
- ViLLE:s nätsida = <https://oppimisanalytiikka.fi/fi/ville>. Hämtat 30 juni 2018.

Bilagor

Bilaga 1 Färdighetstest

Färdighetstest

Namn: _____

Bakgrundinformation

Ålder: _____

Modersmål: _____

Vad är ditt huvudämne? _____

Vad är ditt biämne? _____

- Jag har studerat
- A-svenska
 - B-svenska
 - Svenska som modersmål
 - Språkbud

Vilka andra språk kan du än svenska och finska? _____

1. Vad betyder följande idiom? Välj bara ett alternativ!

1. på egen hand ☐ stjäla ☐ i förväg ☐ arbeta hårt ☐ göra något ensam	6. ha huvudet på skaft ☐ vara närvarande ☐ vara intelligent ☐ få dödsstraff ☐ misslyckas med något
2. på stående fot ☐ senare ☐ göra något själv ☐ genast ☐ stå	7. lägga benen på ryggen ☐ göra något konstigt ☐ fly ☐ skydda sig ☐ ha bråttom
3. vara på örat ☐ vara berusad ☐ vara uppmärksam ☐ vara förvirrad ☐ lyssna	8. knäppa ngn på näsan ☐ vara stolt över ngn/ngt ☐ slå ngn ☐ kritisera ngn ☐ utnyttja ngn
4. efter hand ☐ på mycket kort tid ☐ vara aktuell ☐ efteråt ☐ så småningom	9. stå där med sin tvättade hals ☐ ha slipsen på sig ☐ berätta sanningen ☐ ha gjort ngt alldeles onödigt ☐ hosta
5. trola med knäna ☐ göra det omöjliga ☐ falla ☐ slå ngn hårt ☐ ha mycket att göra	10. mellan fyra ögon ☐ se i spegeln ☐ tala med ngn i enrum ☐ titta på ngt med glasögon ☐ se ngt på ett nytt sätt

2. Fyll i det ord som du tror att saknas i uttrycken.

- Hon är en yrkesutbildad kvinna som kan **stå på egna** _____ och klarar av familjens ekonomi.
- Jag välkomnar för första gången någonsin hösten **med öppna** _____!
- Men mycket kan hända under tiden så vi **har is i** _____.
- Jag kände mig sugen på att hälsa men så visste jag inte om du skulle tro att jag var **sjuk i** _____ eller en stalker.
- Rysslands dominans inom schackvärlden var givetvis **en nagel i** _____ för amerikanerna.
- Jag har fått rapport från mamma vad det blir för mat och **det vattnas i** _____ redan!
- Solen håller sig på ordentligt avstånd idag, bara moln **så långt** _____ **når**.
- Vi trodde ni alltid **går med** _____ **i vädret**, men ni är faktiskt helt okej.
- Därefter ska jag ut **på resande** _____ igen, vart det blir kommer ni få veta senare.
- Jag glömmer mig själv, **spetsar** _____ och lyssnar intensivt på vad kändisarna har att säga.

3. Översätt det understrukna idiomet till finska. Använd det finskspråkiga idiomet.

- Jag anser att det är väldigt viktigt att man inte **sticker huvudet i sanden** och ignorerar vad som händer i världen.
- Jag vet inte om jag **har gröna fingrar**, men jag har alltid gillat att hålla på med blommor.
- Ibland undrar jag också hur man **har mage** att överklaga, när man är skyldig.
- Han ansåg att staden ska **rätta munnen efter matsäcken** hellre än att höja skatten.
- Nu verkar han vara på gott humör, han sjunger **för full hals** när han sitter och kör.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

4. Översätt det finska idiomet till svenska.

- Jag _____ på Morgonpasset i P3 när jag åt.
kuunnella puolella korvalla
- Mamma höll på att _____, men pappa tog det lugnare.
hävetä silmät päästänsä
- Jag minns inte hans efternamn så här _____.
suoralta kädeltä
- Älskar honom alldeles för mycket! Jag älskar att _____.
olla perhosia vatsassa
- När jag såg snygga cardiganer, kunde jag inte _____ från dem.
pitää näppinsä erossa

4. Muita kommentteja VILLE-oppimisympäristöön ja -tehtäviin liittyen. Sana on vapaa!

Kiitos vastauksistasi! 😊

Bilaga 3 Idiom i färdighetstest

<i>GRUPP A</i>	idiom	frekvens i Korp
Frekventa idiom	efter hand	7650
	ha fjärilar i magen	1531
	ha mage	1675
	ha is i magen	1420
	med öppna armar	1915
	på egen hand	28 063
	på rak arm	2226
	vara på resande fot	3299
	på stående fot	1174
	stå på egna ben	2548
<i>GRUPP B</i>		
Idiom som saknar motsvarighet i finska	vara på örat efter hand trolla med knäna stå där med sin tvättade hals mellan fyra ögon ha en nagel i ögat lägga benen på ryggen vara på resande fot på egen hand	
<i>GRUPP C</i>		
Idiom där svenskan har en annan kroppsdel än finskan	ha is i magen ha gröna fingrar ha mage för full hals det vattnas i munnen med öppna armar	
<i>GRUPP D</i>		
Idiom som är desamma i finska och svenska	<i>svenska</i> gå med näsan i vädret ha fjärilar i magen ha huvudet på skaft hålla fingrarna borta knäppa ngn på näsan lyssna med ett halvt öra på rak arm rätta munnen efter matsäcken	<i>finska</i> kulkea nokka pystyssä olla perhosisia mahassa olla teräväpäinen pitää näppinsä erossa näpäyttää jotakin nenille kuunnella puolella korvalla suoralta kädeltä panna suu säkkiä myöden

skämmas ögonen ur sig
spetsa öronen
sticka huvudet i sanden
stå på egna ben
så långt ögat når

vara sjuk i huvudet

hävetä silmät päästään
höristää korviaan
pistaa pää pensaaseen
seistä omilla jaloillaan
niin kauas kuin silmä
kantaa
olla päässä vikaa

Lyhennelmä

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten sähköisen oppimisympäristön ViLLE:n käyttö vaikuttaa idiomien oppimiseen. Informantteini ovat ensimmäistä vuotta pohjoismaisia kieliä opiskelevat. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

- Kuinka hyvin informantit osaavat idiomeja?
- Millainen vaikutus sähköisen oppimisympäristön ViLLE:n käytöllä on idiomien oppimiseen?
- Kokevatko informantit sähköisen oppimisympäristön motivoivaksi?

Tavoitteenani on siis selvittää, kuinka hyvin informantit osaavat idiomeja ennen kuin he ovat harjoitelleet niitä sähköisessä oppimisympäristössä. Lisäksi haluan tutkia, miten sähköinen oppimisympäristö vaikuttaa idiomien oppimiseen. On myös tärkeää selvittää, onko oppimisympäristön käyttö motivoiva informanttien mielestä.

Teoreettinen viitekehys

Sanaston oppiminen ja tietokoneavusteinen kielenoppiminen

Sanojen osaaminen on tärkeää kielenoppimisessa, sillä on vaikea kommunikoida, jos ei tiedä sanoja. Sanaston osaaminen jakautuu reseptiivisiin ja produktiivisiin taitoihin. Reseptiivinen taito tarkoittaa, että oppija tunnistaa sanan esim. tekstissä, kun taas produktiivinen taito tarkoittaa, että oppija osaa tuottaa sanan omassa tuotoksessaan. Reseptiiviset taidot opitaan ennen produktiivisia, sillä sanan käyttäminen omassa tuotoksessa on vaikeampaa kuin sanan ymmärtäminen.

Sanaston oppiminen voi tapahtua joko implisiittisesti tai eksplisiittisesti. Implisiittisessä oppimisessa oppija oppii tiedostomatta ja hän ei saa opetusta asiasta. Implisiittinen oppiminen voi tapahtua esim. lukemalla vieraalla kielellä kirjoja. Tärkeää on, että oppija pääättelee ja arvaa sanojen merkityksiä. Jotta oppija voi implisiittisesti oppia sanan, sanan täytyy esiintyä useamman kerran tekstissä ja eri konteksteissa. Eksplisiittisessä oppimisessa puolestaan oppija saa opetusta esim. opettajalta ja oppija on tietoinen oppimisestaan. Tarkoituksena on, että oppija oppii tehokkaita oppimisstrategioita sekä

kasvattaa tietoisuuttaan kielestä. Tutkimuksen mukaan eksplisiittinen oppiminen on tehokkaampaa kuin implisiittinen oppiminen. Tässä tutkimuksessa on kyse eksplisiittisestä oppimisesta sähköisen oppimisympäristön avulla.

Tietokoneavusteinen kielenoppiminen tarkoittaa, että oppija hyödyntää tietokonetta ja erilaisia ohjelmia kielenoppimisessaan. Tietokoneavusteisessa kielenoppimisessa voidaan käyttää erilaisia oppimisympäristöjä, ja tässä tutkimuksessa käytettävä ViLLE kuuluu virtuaalisiin oppimisympäristöihin. Tietokoneavusteisessa kielenoppimisessa on erilaisia hyötyjä. Oppija voi esimerkiksi kuunnella miten sana äännetään, nähdä miten se kirjoitetaan sekä oppia mitä sana tarkoittaa. Lisäksi tietokoneen ja erilaisten ohjelmien avulla on mahdollista tehdä tehtäviä monta kertaa, mikä on tärkeää kielenoppimisessa. Esimerkiksi ViLLE:ssä tehtävät voi tehdä niin monta kertaa kuin haluaa. Tietokoneavusteinen kielenoppiminen voi lisätä motivaatiota, sillä se tarjoaa jotakin uutta opetukseen.

Idiomit ja niiden oppiminen

Idiomi kuuluu monisanaisiin ilmauksiin. Idiomi voidaan määritellä ilmaisuksi, joka muodostuu kahdesta tai useammasta sanasta ja jonka merkitystä ei voi johtaa yksittäisten sanojen merkityksestä, koska merkitys on kuvainnollinen. Idiomien muoto on vakiintunut eli sen sanoja voi rajoitetusti vaihtaa tai muokata.

Idiomit voivat olla vaikeita oppijoille, koska niiden merkitys on kuvainnollinen. Aluksi oppija alkaa ymmärtää idiomien merkitystä ja myöhemmin myös käyttää sitä omassa tuotoksessaan. Ymmärrystä voi helpottaa, jos idiomi on sama useassa kielessä. Lisäksi konteksti, jossa idiomi esiintyy, voi helpottaa ymmärtämistä. Toisaalta oppijalle voi olla vaikeaa tietää, mitä sanoja idiomista voi muokata tai vaihtaa. Lisäksi oppijan täytyy osata käyttää idiomia idiomaattisesti, mikä saattaa olla vaikeaa. Idiomien käyttäminen omassa tuotoksessa voi olla haastavaa, jos oppija pelkää tehdä virheitä.

Materiaali ja menetelmät

Tutkimukseni materiaali koostuu kolmesta osasta. Ensin informantit tekevät valmiustestin, jolla testataan kuinka hyvin informantit osaavat idiomeja entuudestaan. Testi sisältää neljä tehtävää. Ensimmäinen tehtävä on monivalintatesti, jossa on annettuna

ruotsinkielinen idiomi ilman kontekstia ja neljä vastausvaihtoehtoa. Vastausvaihtoehdoista informantin tulee valita, mitä idiomi tarkoittaa. Toinen tehtävä on aukko-tehtävä, jossa idiomi on kontekstissa ja siitä puuttuu yksi sana. Informanttien tehtävänä on täyttää puuttuva sana. Kolmas ja neljäs tehtävä on käännöstehtäviä. Toisessa informantit kääntävät ruotsinkieliset idiomit suomeksi ja toisessa suomenkieliset ruotsiksi. Käännöstehtävissä idiomit ovat myös annettu kontekstissa.

Ensimmäisen testin jälkeen informantit harjoittelevat idiomeja sähköisessä oppimisympäristössä ViLLE:ssä. Olen luonut ViLLE:en yhteensä 27 tehtävää, jotka on jaettu kolmeen kierrokseen. Kolmen kierroksen tarkoituksena on se, ettei kerralla tule liikaa idiomeja opittavaksi. Yhdellä kierroksella on 25 idiomia.

ViLLE:ssä on erilaisia tehtävätyyppejä, joista olen käyttänyt kuutta tehtävätyyppiä. Ensimmäinen tehtävä on yhdistelytehtävä, jossa on tarkoituksena yhdistää ruotsinkielinen idiomi suomenkieliseen vastineeseensa. Tämä tehtävä on ensimmäisenä jokaisella kierroksella, sillä sen avulla informantit pystyvät tutustumaan idiomeihin. Yhdistelytehtävää on käytetty kahdesti, sillä olen jakanut 25 idiomia kahteen ryhmään, koska muutoin tehtävä ei näkyisi kokonaan tietokoneen ruudulla. Toisena tehtävänä on aukko-tehtävä. Kaksi aukko-tehtävää sisältävät idiomit ilman kontekstia ja idiomeista puuttuu yksi sana. Informanttien tulee raahata ruudun oikealta puolelta idiomista puuttuva sana idiomiin. Myös tässä olen käyttänyt tehtävää kahdesti samasta syystä kuin yhdistelytehtävääkin. Lisäksi kierroksella on aukko-tehtävä, jossa on virkkeitä, joista puuttuu idiomi. Informanttien tulee valita listasta kontekstiin sopiva idiomi. Aukko-tehtävien jälkeen tulee monivalintatehtävä, jossa informantille annetaan lause, josta puuttuu idiomi, ja informantin pitää valita neljästä vaihtoehdosta lauseeseen sopiva idiomi. ViLLE:ssä on myös erilaisia pelejä. Rallipelissä informantille esitetään ruotsinkielinen idiomi, josta puuttuu yksi sana. Informantin tehtävänä on ajaa ralliauto neljää vastausvaihtoehtoa kohti ja valita niistä oikea. Toinen peli on juoksupeli, jossa informantille ilmestyy suomenkielinen idiomi, joka pitää kirjoittaa ruotsiksi. Molemmissa peleissä on viisi elämää eli informantti voi vastata viisi kertaa väärin, jolloin peli päättyy. Viimeinen tehtävä on perinteinen sanakoe, jossa informantit kääntävät suomenkielisen idiomien ruotsiksi.

Osa tutkimukseni materiaalista koostuu tiedoista, joita ViLLE kerää. ViLLE:n järjestelmä tallentaa, kuinka kauan informantit käyttävät aikaa ViLLE:ssä, kuinka monta pistettä he saavat ja kuinka monta kertaa he tekevät tehtävän. Harjoittelun jälkeen informantit tekevät saman valmiustestin uudelleen, jotta selviää, onko harjoittelulla ViLLE:ssä vaikutusta idiomien oppimiseen.

Saadakseni selville, kuinka motivoiva oppimisympäristö ViLLE on, käytän kyselylomaketta. Kyselylomake sisältää sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Suljetuissa kysymyksissä informantit arvioivat ViLLE:n yleisellä tasolla Likertin asteikolla 1-5. Lisäksi he arvioivat jokaisen tehtävätyypin erikseen. Avoimissa kysymyksissä he saavat perustella, miksi jokin tehtävä on heidän mielestään motivoiva tai epämotivoiva.

Analyyysi

Ensiksi käsittelen ensimmäisen valmiustestin tuloksia, jotta saan selville, kuinka hyvin informantit osaavat idiomeja entuudestaan. Tämän jälkeen vertaan ensimmäisen ja toisen valmiustestin tuloksia keskenään, jotta nähdään, ovatko informantit kehittyneet harjoittelun jälkeen. Lisäksi vertaan informanttien pisteitä ja ajankäyttöä ViLLE:ssä heidän testituloksiinsa. Lopuksi esittelen informanttien ajatuksia siitä, onko ViLLE motivoiva oppimisympäristö ja mitkä tehtävät olivat (epä)motivoivimpia.

Ensimmäinen tehtävä valmiustestissä oli monivalintehtävä, jossa informanteille annettiin idiomi ilman kontekstia ja neljä vastausvaihtoehtoa, joista heidän tuli valita idiomien merkitys. Helpoimmat idiomit ovat olleet *på egen hand*, *på stående fot* sekä *knäppa ngn på näsan*. Idiomi *på egen hand* on yleinen ruotsin kielessä, mikä on saattanut vaikuttaa sen helppouteen. Idiomit *på stående fot* ja *knäppa ngn på näsan* löytyvät molemmat suomen kielestä, minkä takia nämä ovat saattaneet olla helppoja. Vaikeita idiomeja ovat olleet *vara på örat*, *efter hand* ja *lägga benen på ryggen*. Idiomia *vara på örat* (suom. olla humalassa) ei ole suomen kielessä, mikä on saattanut vaikuttaa idiomien vaikeuteen. Idiomi *efter hand* (suom. vähitellen) on saattanut olla vaikea, koska ruotsin kielessä on myös idiomi *i efterhand* (suom. jälkikäteen), joka on yleisempi näistä kahdesta. Idiomi *lägga benen på ryggen* on ollut mahdollisesti vaikea, sillä suomeksi idiomi on täysin

erilainen: *ottaa jalat alleen*. Informantit eivät välttämättä ole osanneet yhdistää, että nämä kaksi idiomia tarkoittavat samaa asiaa.

Toinen tehtävä testissä oli aukkotehtävä, jossa idiomista puuttui ruumiinosa ja informanttien tuli täydentää puuttuva sana. Tämä tehtävätyyppi oli yleisesti vaikea, sillä informantit olivat jättäneet 50 tyhjää vastausta 100 vastauksesta. Helpoimmat idiomit olivat *stå på egna ben*, *sjuk i huvudet* ja *med öppna armar*. Vaikeimmat taas olivat *ha is i magen*, *ha en nagel i ögat*, *så långt ögat når* sekä *gå med näsan i vädret*. Kukaan informanteista ei ole osannut täyttää näistä puuttuvia ruumiinosia oikein.

Kolmas ja neljäs tehtävä olivat käännöstehtäviä. Kolmannessa tehtävässä informantit käänsivät ruotsinkieliset idiomit suomeksi. Helpoin idiomi suomentaa oli *ha gröna fingrar* (suom. olla viherpeukalo), jonka kaikki osasivat. Idiomit *för full hals* (suom. täyttää kurkkua) ja *ha mage* (suom. olla otsaa) olivat yhtä helppoja, sillä kuusi informanttia käänsivät nämä oikein. Moni tosin käytti sanontaa *olla pokkaa* kirjaimellisen käännöksen *olla otsaa* sijasta. Vaikein idiomi oli selkeästi *rätta munnen efter matsäcken* (suom. panna suu säkkiä myöden). Mahdollinen syy idiomin vaikeuteen on se, että idiomi on harvinainen sekä ruotsissa että suomessa.

Suomenkielisten idiomien kääntäminen ruotsiksi oli myös haastavaa. Viisi informanttia kymmenestä jätti tehtävän kokonaan tyhjäksi. Helpoin idiomi kääntää ruotsiksi oli *olla perhosia mahassa* (ruot. *ha fjärilar i magen*). Vain yksi informantti osasi kääntää idiomit *kuunnella puolella korvalla* (ruot. *lyssna med ett halvt öra*) ja *hävetä silmät päästänsä* (ruot. *skämmas ögonen ur sig*). Kukaan informanteista ei osannut kääntää idiomeja *suoralta kädeltä* (ruot. *på rak arm*) tai *pitää näppinsä erossa* (ruot. *hålla fingrarna borta*).

Kun tarkastellaan ensimmäisen ja toisen valmiustestin eroja, voidaan huomata, testitulokset ovat parantuneet toisessa testissä. Informanttien yksilöllinen kehitys näyttää, että ne informantit, jotka ovat käyttäneet paljon aikaa ViLLE:ssä ja tehneet harjoituksia, ovat lähes kaksinkertaistaneet pisteensä ensimmäisestä valmiustestistä. Informantit, jotka eivät käyttäneet ViLLE:ä paljoa, eivät ole parantaneet testituloksia huomattavasti – vain muutamilla pisteillä. Siksi voidaankin todeta, että ViLLE:n käyttö on auttanut idiomien oppimisessa.

Halusin myös selvittää, kuinka motivoivaksi informantit kokivat ViLLE-oppimisympäristön sekä tehtävät. Yleisarvosanaksi informantit antoivat 3/5 Likertin asteikolla. Yhdistelytehtävä oli motivoivin, koska informanttien mukaan tämän tehtävän avulla oli helppo tutustua idiomeihin. Juoksupeli puolestaan oli epämotivoivin, sillä siinä ei ollut tarpeeksi aikaa kirjoittaa vastauksia sekä yksikin kirjoitusvirhe merkitsi koko vastauksen vääräksi.

Yhteenveto ja pohdinta

Yhteenvetona voidaan todeta, että informantit ymmärtävät idiomeja paremmin kuin osaavat tuottaa niitä. Tämä pätee myös teorian kanssa, sillä Enström (2013: 178) toteaa, että on helpompaa ymmärtää kuin tuottaa sanoja omassa tekstissä. Idiomit, jotka ovat yleisiä tai joilla on vastaavuus suomessa, olivat helppoja. Vaikeita taas olivat sellaiset idiomit, joilla ei ollut vastaavuutta suomessa tai jotka ovat harvinaisia kielessä.

Valmiustestien vertailu osoittaa, että niiden informanttien, jotka ovat käyttäneet ViLLE:ä ja tehneet harjoituksia, testitulokset ovat parantuneet selkeästi. Ne informantit, jotka eivät ole käyttäneet ViLLE:ä, eivät ole parantaneet testituloksiaan toisessa testissä. Tämän takia voidaan todeta, että ViLLE on auttanut idiomien oppimisessa.

Informantit antoivat ViLLE:lle arvon 3/5 Likertin asteikolla, kuinka motivoivaksi he kokivat oppimisympäristön. Tämän tutkimuksen perusteella tuli myös ilmi parannusehdotuksia, joiden avulla ViLLEä voi kehittää. Informanttien mielestä olisi hyödyllistä, jos oikeat vastaukset tulisivat näkyviin, kun palauttaa tehtävän. Tämä auttaisi näkemään, mikä vastauksessa on mahdollisesti ollut väärin. Informanttien mukaan haastavaa on myös se, että yksikin kirjoitusvirhe muuttaa koko vastauksen vääräksi. Tämä tapahtuu silloinkin, jos vastauksessa on yksi ylimääräinen välilyönti. Tämä korostuu etenkin niissä tehtävissä, joissa vastaus pitää kirjoittaa itse. Esimerkiksi juoksupelissä tapahtuu helposti virheitä, sillä siinä täytyy kirjoittaa nopeasti vastaus. Lisäksi juoksupelissä olisi hyvä, että aikarajan saisi pidemmäksi, koska 20 sekuntia ei ole riittävä aika kirjoittaa pitkää vastausta, kuten idiomia.

Koska tutkimukseen osallistui vain 10 informanttia, tutkimustuloksia ei voi yleistää. Tulevaisuudessa olisikin hyödyllistä tutkia idiomien oppimista sähköisessä oppimisympäristössä isommalla otannalla. Lisäksi aiempi tutkimus tietokoneavusteisessa kielenoppimisessa on keskittynyt englantiin toisena kielenä, joten olisi hyvä saada myös lisää tietoa tietokoneavusteisesta ruotsin oppimisesta. Olisi myös mielenkiintoista tutkia, miten eri oppimisympäristöt eroavat toisistaan ja mikä niistä on sopivin sanaston oppimiseen.